

Grad
Sremska Mitrovica

СТРАТЕГИЈА РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА 2014 – 2020.

Pokrajinski sekretariat
za međuregionalnu saradnju
i lokalnu samoupravu

Садржај

Садржај	3
Уводна реч градоначелника	5
Индекс страних речи и скраћеница	6
1. Кратак преглед / резиме СРР-а	9
Визија	11
1.1. Законски оквир руралног развоја у Србији	12
1.2. ЕУ политика руралног развоја	13
1.3. Потреба за доношењем СРР-а и стварање партнерства	14
1.4. Главни подаци везани за дефинисано подручје	15
2. Мере којима се осигурава јавност планирања СРР-а	16
2.1. Кратак опис основних мера којима се осигурава јавност развоја партнерстава израде СРР-а	16
2.2. Кратак преглед развоја партнерства	17
2.2.1. Процес стварања партнерства	17
2.2.2. Формирање група за планирање СРР-а	18
2.2.3. Изазови и тешкоће у анимацији партнерстава	18
2.3. Ангажовање локалних партнера у изради СРР-а	19
2.3.1. Ангажовање мањина, жена, младих и других маргинализованих група	19
2.3.2. Унапређење учешћа локалних актера током процеса изградње партнерства	20
3. Стратегија руралног развоја	20
3.1. Подручје и његове границе	20
3.1.1. Локација	21
3.1.2. Природне географске и административне границе	21
3.2. Кључне особине подручја потенцијала локалне акционе групе	22
3.2.1. Физичко географске особине	22
3.2.2. Историја и култура	22
3.2.3. Природно и изграђено окружење	23
3.2.4. Особине које подручје обухваћено стратегијом разликују од других	24
3.2.5. Становништво, број насеља, територија	25
3.2.6. Основни привредни сектори и гране	26
3.2.7. Запосленост и незапосленост	26
3.3. Социо-економски трендови	27
3.3.1. Главни трендови везани за демографске прилике, запосленост и миграције	27
3.4. Методологија	28
3.5. Кратак опис постојећег стања	29
3.5.1. Пољопривреда	29
3.5.1.1. Ратарство	29
3.5.1.2. Повртарство	30
3.5.1.3. Воћарство	30
3.5.1.4. Виноградарство	31
3.5.1.5. Сточарство	31
3.5.1.6. Удруживање пољопривредника	33
3.5.1.7. Ловачка удружења	34
3.6. Инфраструктура	35
3.6.1. Путна инфраструктура	35

3.6.2. Железничка инфраструктура	36
3.6.3. Речна инфраструктура	36
3.6.4. Ваздушна инфраструктура	36
3.6.5. Комунална инфраструктура	36
3.6.5.1. Водоснабдевање	36
3.6.5.2. Одвођење отпадних вода.....	37
3.6.6. Водопривредна инфраструктура	38
3.6.6.1. Мелиорациони систем	38
3.6.7. Електроенергетска инфраструктура.....	38
3.6.8. Гасификација	38
3.6.9. Телекомуникације	38
3.7. Туризам	39
3.7.1. Стање туризма у Србији.....	39
3.7.2. Рурални туризам	39
3.7.3. Рурални туризам у Граду Сремска Митровица	39
3.8. Социјална политика	40
3.8.1. Перцепција руралног становништва о потребама	41
3.8.2. Анализа анкете: Проблеми руралних средина и руралног становништва.....	41
3.9. SWOT анализа	42
3.10. Закључци - Циљеви и мере	45
3.10.1. Акциони план	48
Анекс I.....	78
Анекс II	79
Анекс III	84

Поштовани,

На територији града Сремска Митровица налази се 23 сеоска насеља што чини више од половине његове укупне територије. То је био довољан разлог да приступимо изради документа којим ћемо поставити оквире за развој руралних средина.

У фокусу сваког квалитетног стратешког планирања је одређивање визије будућности и њене пројекције на решења друштвених, економских, техничких, институционалних и проблема везаних за очување традиционалних вредности и животне средине.

Стратегија руралног развоја града Сремска Митровица је припремљена на основу савремених кретања у области стратешког планирања и треба да обезбеди наше сигурније и квалитетније приближавање Европској Унији и савременом свету уопште.

Овај стратешко планско-програмски документ је средство за успешно управљање развојем руралних подручја.

Наша визија темељи се на осмишљеном стратешком приступу који повезује локалне активности и циљеве са важним националним и приоритетним европским циљевима. Ово је кључни документ и алат примене политике руралног развоја, а предстаља и основ за приступ европским инвестиционим фондовима.

Модел руралног развоја има за циљ задржати становништво у руралним подручјима, изједначити квалитет живота у руралним и урбаним подручјима, омогућити повратак становништва, повећати конкурентност понуде и производње и тиме створити боље услове за сеоско становништво.

Утврдили смо циљеве, приоритете и мере и дефинисали програме развоја.

Схватили смо да је од изузетног значаја повезивање свих сектора, јавног, приватног и цивилног јер само заједничким снагама можемо остварити стратешке циљеве који доводе до оживљавања и оснаживања руралног подручја. Битно је да истакнемо да су свој допринос изради овог документа дали грађани, организације цивилног сектора, интересне заједнице, представници привреде и јавних комуналних предузећа као и политичких фактора уз подршку локалних стручњака из анализираних области.

Задатак је јасан - уједначен рурални развој, заснован на одрживој пољопривредној производњи уз поштовање просторних, социјалних, економских и еколошких интереса садашњих и будућих генерација. Планирање сопственог развоја представља одговорност за будућност и утврђивање визије, односно задатака и средстава потребних да би се остварили зацртани циљеви.

Остваримо циљеве заједно!

ГРАДОНАЧЕЛНИК СРЕМСКЕ МИТРОВИЦЕ
Бранислав Недимовић

ИНДЕКС ПОЈМОВА:

- **Агробизнис** - обухвата пољопривредну производњу у ужем и ширем смислу (пољопривредна производња се одвија у склопу са прерађивачком индустријом);
- **Аутохтоне** - (grc. *Autos/sam, isti; chthon/tlo, zemlja*) све оно што је традиционално на одређеном географском подручју;
- **Афирмација** - (l. *affirmation*) потврђивање, потврда, тврђење, исказ дат под заклетвом;
- **Валоризација** - (l. *valor vrednosti*) одређивање вредности, процена, подизање вредности;
- **Верификација** - доказивање неке тврдње, поставке, хипотезе и сл. Изводи се на више начина од којих су експериментални докази валидни;
- **Високо додата вредност** - посебан, специјалан допринос који се остварује као резултат пословне активности;
- **Вулнерабилне групе** - (nl. *Vulnerabilis*) рањив, који се може ранити, повредити, осетљив; фигуративно: слаб, неотпоран;
- **Гиганти** - (grc. *Gigantos*) раса дивова настала у Грчкој, величина;
- **Глобализација** - Процес којим се у данашњем свету постепено укидају ограничења протока роба, услуга, људи и идеја, међу различитим државама и деловима света;
- **Гравитира** - постоји;
- **Девастација** - (lat. *Devastatio*) пустошење, опустошавање, уништавање, разарање;
- **Депопулација** - смањење броја становника неког краја или земље, због иселјавања и малог прираста броја рођених, због чега у руралним подручјима остаје углавном старије становништво;
- **Депривација** - стање потпуно или недовољно испуњење психичких, социјалних или емотивних потреба људи. Релативна депривација подразумева осећање украћености по питању оних ствари, за које особа верује, да на њих има право. Она се испољава као незадовољство које људи осећају онда, када упореде свој друштвени положај са другима и схвате да су у неповољнијој ситуацији од њих;
- **Дефицитарна** - мањкав, непотпун, коме нешто недостаје;
- **Диверсификација** - (eng. *Diversitification, nem. Diversifikation, Ausweitung des Angebots*), употпуњење или проширење производног (услужног) или продајног програма, укључивањем нових производа или услуга, које се разликују од досадашњих;
- **Егзистирање** - (l. *Existere*) бити, постојати, живети, налазити се, трајати;
- **Експанзија** - (nl. *Ekspansio*) ширење, раширивање, проширење, раширеност, напон;
- **Екстензивно сточарство** - узгој стоке на пашњацима уз мала улагања и скромније приносе;

- **ECDL start** - основни европски стандард за рад на рачунарима који обухвата пакет: општег познавања рада са датотекама, обраде текста, табличних калкулација и коришћења интернета;
- **Имплементација** - примена у пракси, спровођење;
- **Иновација** - примена нове, побољшане идеје, поступка, добра, услуге, процеса који доноси нове промене или квалитете у примени;
- **Интегрални приступ** - приступ којим се обухватају знања из других области;
- **IPA** - (eng. *Instrument for Pre-Accession Assistance*) Инструмент за претприступну помоћ, који је усвојила Европска унија у циљу пружања финансијске подршке земљама југоисточне Европе у њиховом постепеном приближавању европској политици и стандардима, све до испуњавања свих неопходних критеријума за улазак у Европску унију;
- **IPARD** - претприступни програм Европске уније за раздобље 2007-2013. Саставни је део **IPA**-е односно њена V компонента – Рурални развој;
- **Кластер** - Група предузећа или удружења произвођача из једне гране, укључујући и произвођаче сировина, као и владиних и невладиних организација и научних и образовних институција које тако удружене решавају заједничке проблеме;
- **Комасација** - укрупњавање земљишта је аграрно правна мера која се спроводи у сврху груписања земљишних честица ради рационалније аграрне производње;
- **Координатор** - особа која води одређену групу и надзире организацију посла;
- **Коридор** - (tal. *Corridore*) део земље или линија која спаја једну државу са морем;
- **Културна баштина** - „добра“ која су наслеђена од претходних генерација а имају специфичну вредност за људе и треба да буду сачувана за будуће генерације;
- **LEADER** - приступ локалном развоју. Помаже да се локално становништво суочи са проблемима на сопственој територији, приступ од нижег ка вишем, партнерски приступ;
- **Максимизација** - достизање највишег могућег нивоа;
- **Материјална баштина** - обухвата: сакралне грађевине, споменике, материјална уметничка дела;
- **Меандри** - вијугави делови корита равничарских река;
- **Менторинг** - надгледање и подршка;
- **Мобилијар** - покретна имовине (за улице, паркове), баштенске гарнитуре, клупе, жардињере, љуљашке, клацкалице;
- **Мртваје** - напуштени меандри без воде;
- **Мулти-секторски приступ** - комбинација више привредних сектора у оквиру једног пројекта;
- **Нематеријална баштина** - обухвата: изразе, језик, манифестације, фестивале, традиционална јела, традиционалне занате итд.
- **Органска производња** - одржавање здравља земљишта, екосистема и људи. Ослања се на еколошку производњу, биолошку разноврсност и производњу прилагођену локалним условима. Подразумева добијање производа под строго контролисаним условима производње, који су законски регулисани;

- **Орографски** - описивање брда и планина; орографска карта на којој су представљене планине и брда;
- **Ревитализација** - Оживљавање, враћање живости, препорођење;
- **Ресурси** - (fr. *La ressource/sredstvo*, lat. *Resurgere/izvirati*) средство које је потребно за провођење или довршавање једне радње. Ресурс може бити материјално добро или нематеријална имовина;
- **Реципијент** - (*recipients*) онај који прима, прималац;
- **Стараче** - (мртва вода или стара река) пресечени и напуштени меандри;
- **СТАР програм** - (eng. *Serbian Transitional Agriculture i Reform*) пројекат реформе пољопривреде у транзицији;
- **SWOT анализа** - алат за упознавање ситуације у предузећу или одељењу (анализа постојећег стања кроз снаге, слабости, претње и могућности);
- **Универзални дизајн** - доступност, приступачност особама са инвалидитетом (јавни превоз, објекти, системи, услуге, рампе на прилазима);

СКРАЋЕНИЦЕ:

- **ADSL** - (eng. *Asymmetric Digital Subscriber Line*), Асиметрична дигитална претплатничка линија;
- **АРРСМ** - Агенција за рурални развој Града Сремска Митровица;
- **ЕУ** - Европска унија;
- **IP TV** - Интернет протокол телевизија;
- **КРПГ** - Комерцијално регистровано пољопривредно газдинство;
- **LTE** - (eng. *Long Term Evolution*) Дугорочна еволуција;
- **ЛАП** - Локални акциони план;
- **ЛЕАП** - Локални еколошки акциони план;
- **НВО** - Невладине организације;
- **НП** - Национални парк;
- **НСЗ** - Национална служба за запошљавање;
- **ППППН** - Просторни план подручја посебне намене;
- **ПСС** - Пољопривредна стручна служба;
- **РПГ** - регистровано пољопривредно газдинство;
- **РРА** - Регионална развојна агенција;
- **СРР** - Стратегија руралног развоја;
- **СРП** - Специјални резерват природе;
- **ЦЕУР** - Центар за економско унапређење Рома.

1. Кратак преглед/резиме СРР-а

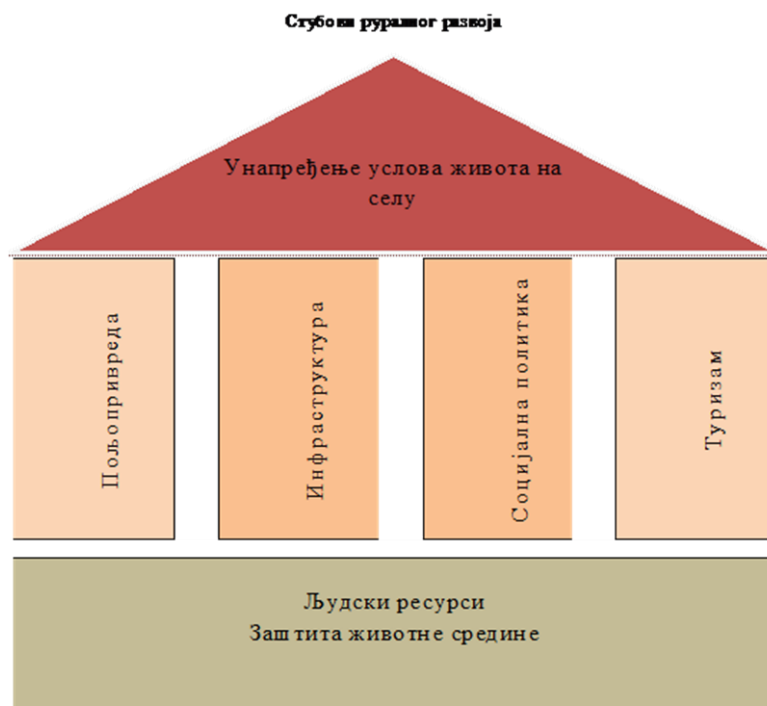
Израда Стратегије руралног развоја Града Сремска Митровица, трајала је у континуираном раду шест месеци. Циљ израде Стратегије јесте, да препознавањем објективних проблема, сагледава стање у локалној заједници и утиче на позитивне промене у одређеном временском периоду.

Принципи за остваривање пуног потенцијала LEADER приступа су: локалне стратегије руралног развоја територијално специфичне, локална јавно-приватна партнерства, приступ одоздо на горе, мулти-секторски приступ, иновација, сарадња и умрежавање.

Током израде Стратегије одржано је осам састанака радних група, као и јавни увид у Нацрт Стратегије руралног развоја Града Сремска Митровица. Предлози који су добијени током целокупног процеса путем радионица, састанака и јавних увида, као и путем електронске поште и упитника, валоризовани су од стране радног тима и увршћени у стратегију.

У процесу креирања Стратегије, ангажовани су представници сва три сектора са процентуалном заступљеношћу од: приватног сектора 23%, цивилног 35% и јавног 42%.

Сам стратешки документ је базиран на искоришћавању потенцијала, вредности и могућности (партнерства и доступних фондова) ради решавања идентификованих проблема и унапређења стања у руралном подручју.

Кључне области које ће се у наредних седам година унапредити су, пољопривреда, инфраструктура и туризам, уз одговорно коришћење природних ресурса и бригу о социјалним питањима на територији Града Сремска Митровица.

Испуњавањем поменутих циљева допринећемо остваривању визије Стратегије руралног развоја Града Сремска Митровица.

Табела бр.1: Преглед основних података и бројки

Подручје обухваћено СРР	Територија Града Сремска Митровица
Број месних заједница	26
Број катастарских општина	23
Број насељених места	26
Површина	762km ²
Насеље са највећом и најмањом површином	Лаћарак 8,53km ² Бешеновачки Прњавор 0,21km ²
Број домаћинстава (2011)	27 535
Насеље са највећим и најмањим бројем домаћинстава (2011)	Лаћарак 3 302 Бешеновачки Прњавор 36
Број становника (2011)	79 773
Рурално насеље са највећим и најмањим бројем становника (2011)	Лаћарак 10 931 Бешеновачки Прњавор 83
Густина насељености (стан./km ²)	104,7
Број чланова по домаћинству	2,89
Апсолутни пад становништва 2002/2011.	6 129
Број запослених/број незапослених (2013)	15 902/7 094
Климатски услови	Умерено континентална клима, са средњом годишњом температуром од 10,8°C
Главне привредне гране	Доминантна пољопривреда уз прерађивачку, фармацевтску, металну, производњу електронике, аутомобилске индустрије и производњу папирне амбалаже
Најзначајније културно – историјске знаменитости	Калварија, Легет, Мала страна – преисторијске насеобине, Сирмијум са целокупном културно - историјском баштином, архитектура из доба Аустроугарске монархије и фрушкогорски манастири
Природне вредности	Национални парк Фрушка гора, река Сава, 12 природних добара и Специјални резерват природе Засавица
Типични производи подручја	Сремски кулен, фрушкогорски липов мед, сремски сир, традиционално кулинарство

Визија

Уједначен рурални развој, заснован на одрживој пољопривредној производњи уз поштовање просторних, социјалних, економских и еколошких интереса садашњих и будућих генерација.

Средина пријатна за живот, перспективна, привлачна за улагања, са диверсификованом економијом која омогућава раст запослености и све бољи стандард својим становницима.

Квалитетна туристичка понуда, утемељена на природном и културно-историјском наслеђу.

Рурално подручје са здравим, образованим и задовољним становништвом, способним за прилагођавање променама уз очување традиционалних вредности.

Рурални развој Града Сремска Митровица има подршку јаке мреже партнерства, грађана, локалне самоуправе, државе и невладиних субјеката, као и побољшану регионалну сарадњу и координацију.

1.1. Законски оквир руралног развоја у Србији

Најважнији акти којима се регулише област развоја руралних подручја су Закон о пољопривреди и руралном развоју, Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју и Национални програм руралног развоја:

- **Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“ бр. 41/2009)**

Циљ Закона о пољопривреди и руралном развоју је да се систематизују и дефинишу циљеви пољопривредне политике и устроји систем коришћења и расподеле државних подстицаја. Ови циљеви су предуслов за успостављање стандарда ЕУ у области пољопривреде. Закон уређује циљеве пољопривредне политике и начин њеног остваривања, врсте подстицаја и услове за остваривање права на подстицаје, Регистар пољопривредних газдинстава и евидентирање и извештавање у пољопривреди, с тим што су ступањем на снагу Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“ бр. 10/2013) престале да важе одредбе које се односе на подстицаје и коришћење подстицаја.

- **Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“ бр. 10/2013)**

Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју уређује врсте подстицаја, начин коришћења подстицаја, Регистар подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, као и услове за остваривање права на подстицаје у пољопривреди и руралном развоју. Овим Законом утврђене су три врсте подстицаја: директна плаћања, подстицаји мерама руралног развоја и посебни подстицаји.

- **Национални план руралног развоја**

План укључује следеће приоритете и циљеве: предузимљива рурална Србија, конкурентска пољопривреда, унапређена екологија, напредне и свеобухватне заједнице.

Поред наведених докумената и закона значајно је поменути и: Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС“ бр. 51/2009 и 30/2010), Закон о сточарству („Службени гласник РС“ бр. 41/2009), Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“ бр. 62/06, 65/08 и 41/09), Закон о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине („Службени гласник РС“ бр. 49/92 и 54/96), Закон о обављању саветодавних и стручних послова у области пољопривреде („Службени гласник РС“ бр. 30/10), Закон о органској производњи („Службени гласник РС“ бр. 30/10), Закон о безбедности хране („Службени гласник РС“ бр. 41/09), Закон о добробити животиња („Службени гласник РС“ бр. 41/09), Закон о здрављу биља („Службени гласник РС“ бр. 41/09) и Закон о јавним складиштима за пољопривредне производе („Службени гласник РС“ бр. 41/09) итд.

1.2. ЕУ политика руралног развоја

Политика руралног развоја има приоритетно место у развојној политици Европске уније. Пољопривреда је витална делатност за све земље чланице Европске уније. У руралним областима живи 56% становништва на 91% укупне територије. Европска унија се определила за свестрани аграрни и рурални развој, путем модернизације пољопривредне производње и прераде, како би се повећала продуктивност, квалитет, економичност, конкурентност и диверсификација производње и производа, развила органска производња, афирмисао мултифункционални и интегрални развој руралних средина, побољшао животни стандард становништва у руралним областима, очували природни ресурси и животна средина.

Заједничка агроекономска, агроеколошка и рурална политика, донела је значајне позитивне ефекте у стабилности производње и тржишта аграрних производа, пораста прихода произвођача, сигурности у снабдевању, независности од увоза и повећања извоза, свестраног руралног развоја и заштите животне средине.

Европска политика за рурални развој обезбеђује низ мера, које се односе на економски еколошки, културолошки и социолошки развој друштва.

Основни циљеви руралног развоја су:

- Изједначавање квалитета живота у руралним и урбаним подручјима;
- Задржавање становништва у руралним подручјима;
- Стварање услова за повратак становништва из урбаних у руралне средине;
- Повећање конкурентности пољопривредне производње у циљу стварања већег дохотка;
- Подршка свим економским, еколошким и друштвеним активностима локалног становништва;

У оквиру актуелних мера подршке руралном развоју, нагласак је на LEADER програму, у оквиру кога се реализују пројекти засновани на узајамном препознавању и заступању интереса и циљева локалних акционих група (ЛАГ).

IPARD је компонента која се односи на рурални развој. Намењена је земљама кандидатима са циљем припреме за имплементацију и управљање Заједничком пољопривредном политиком ЕУ. Саставни је део IPA-е односно његова V компонента – рурални развој. Кроз процес коришћења ове компоненте земље кандидати за чланство у ЕУ припремају се за коришћење средстава из Европског пољопривредног фонда за рурални развој (*European Agricultural Fund for Rural Development- EAFRD*).

Европска комисија је 14. 03. 2014. године, усвојила нови буџетски седмогодишњи период финансирања реформи економског, друштвеног и политичког преображаја. Уредба IPA II је употпуњена Заједничком имплементационом уредбом (CIP) која је скуп правила и процедура за све спољашње инструменте деловања. Уместо досадашње поделе на пет компоненти, уводи се секторски приступ по областима. У односу на претходни програм, постоје одређене кључне разлике у смислу, да све земље кориснице могу аплицирати за финансијску подршку у оквиру свих пет области. Такође, наводи се

могућност коришћења стимулативних подстицаја за кориснице које остваре најбољи резултат.

1.3. Потреба за доношењем СРР-а и стварање партнерства

Подручје Града Сремска Митровица, традиционално се везује за интензивну пољопривредну производњу. У периоду од шездесетих до осамдесетих година, прошлог века, интензивирана је прерађивачка производња. Осамдесетих и деведесетих година, на подручју Града Сремска Митровица, тада општине, радиле су Сремска млекара, Шећерана, Корн продукт, Митрос, Митросрем, Матроз, Провамин и Пинки. Уз Пољопривредни институт „Др Петар Дрезгић“ (данас Пољопривредну стручну службу Сремска Митровица) представљали су кључну карику у развоју региона.

Деведесетих година, током периода санкција и инфлације и након две хиљадите, уз неуспешне приватизације, овај кључни сектор нестаје са тржишта. Истовремено и други гиганти се гасе, расте незапосленост. Паралелно са тим, долази до смањења броја сточног фонда, застаревања механизације, гашења газдинстава и до депопулације села.

Праћењем броја становника кроз пописе, уочавамо тенденцију смањења популације, броја домаћинстава, чланова по домаћинству, младих у сеоским подручјима.

Територија Града Сремска Митровица била је традиционално везана за пољопривредно-индустријску делатност. Становништво није било припремљено за крах економије и део је мигрирао, а део се окренуо приватном бизнису. Дошло је до експанзије предузетништва, али је тај сектор током година показао изузетну нестабилност. Транзиција је захтевала велику флексибилност за коју предузетници, мала и средња предузећа, нису имали довољно потенцијала.

Неопходност креирања стратешког документа, уочава се кроз анализу потенцијала региона и потреба становништва. Територија Града Сремска Митровица има повољан геостратешки положај и велике потенцијале за развој интензивне, екстензивне и органске пољопривреде. Налази се на раскршћу путева, у умерено - континенталним климатским условима са могућностима финализације примарних производа. Природна добра од изузетног значаја су, Специјални резерват природе Засавица, Национални парк Фрушка гора и река Сава, који последњих десет година имају тенденцију повећања броја туриста. Град Сремска Митровица је препознатљив по бројним брендovima почев од Сирмијума, Засавице, Сремског кулена до многобројних манифестација као што су: Срем фолк фест, Коло Срема, Фестивал беседништва „Sirmium lux verbi – Сирмијум свестлост речи“, Фестивал гудача, Бостанијада, Котлићијада итд.

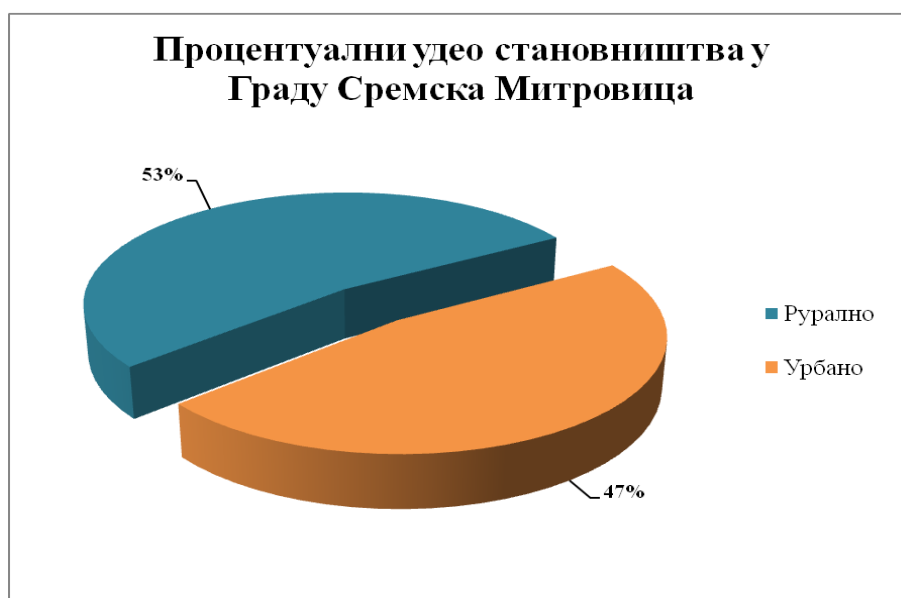
Постоји тенденција удруживања пољопривредних произвођача у удружења (куленција, сточара, овчара, млекара, свињара, пчелара, воћара и повртара) и задруге али изостаје финализација производа. Повећан је број туриста уз недовољне смештајне капацитете. Изражена је депопулација села као и недовољне културне, спортске и друге активности у руралним подручјима. Према подацима Националне службе за запошљавање на територији Града Сремска Митровица има 7 225 (фебруар 2014) незапослених.

Интегралним приступом анализе стања, идентификације проблема, валоризације могућности и ограничења, указује се на потребу израде развојног документа руралног подручја.

1.4. Главни подаци везани за дефинисано подручје

Подручје Града Сремска Митровица, броји 79 773 становника на површини од 762km². Густина насељености износи 104,7 становника по km². У урбаном делу подручја живи 47,1% становника, док у руралном 52,9%. Рурално подручје партнерства, као и већина руралних региона у Србији, има тренд смањења броја становника услед миграције становништва у градове и негативне стопе природног прираштаја.

*Графикон бр.1: Удео руралног и урбаног становништва
Града Сремака Митровица*

Извор: Завод за статистику (2011)

Кроз приступ изради Стратегије руралног развоја преко LEADER принципа, препознате су кључне потребе руралног становништва и проблеми који се приоритетно морају решавати. Стратешком анализом тренутног стања као приоритетна подручја развоја одређена су:

- Пољопривреда
- Туризам
- Инфраструктура
- Социјална политика

Израдом SWOT анализе, кроз могућности отклањања недостатака, максимизацију предности и коришћење развојних шанси, утврђени су могући правци развоја, који су даље одабрани и дефинисани кроз опште и специфичне циљеве стратегије развоја. Даљи правци развоја усмеравају се кроз мере и програме, којима се подстичу акције и делатности које су у складу са установљеним стратешким опредељењима. Циљано и усклађено деловање свих заинтересованих страна, у наредном периоду, има сврху

приближавања стања руралног подручја пројектованој визији и доприноса општем побољшању услова живота руралног становништва.

2. Мере којима се осигурава јавност планирања СРР-а

2.1. Кратак опис основних мера којима се осигурава јавност развоја партнерства и израде СРР-а

Јавност развоја партнерства и израде Стратегије руралног развоја Града Сремска Митровица, обезбеђена је формирањем радних група за четири приоритетне области развоја. Дефинисани су следећи стратешки циљеви: пољопривреда, туризам, инфраструктура и социјална политика. Урађена је анализа заинтересованих страна, њихова идентификација и груписање.

У процесу израде Стратегије руралног развоја примењује се LEADER приступ, који подразумева да је неопходно да становништво које живи, ради и делује у руралним областима, идентификује приоритете и предложи пројекте који су од значаја за те области. Принципи за остваривање пуног потенцијала LEADER приступа су: локалне стратегије руралног развоја територијално специфичне, локална јавно-приватна партнерства, приступ одоздо на горе, мулти-секторски приступ, иновација, сарадња и умрежавање. Како би се у потпуности остварила додата вредност, најбитније је да се свих седам принципа примењују као део LEADER приступа. Из тог разлога су радне групе састављене од представника приватног, цивилног и јавног сектора. Удео приватног сектора износи 23%, цивилног 35% и јавног сектора 42%. Сви они на одређен и утврђен начин учествују, доприносе, утичу или имају интерес у пружању услуга крајњим корисницима. Сваком радном групом координира представник Агенције за рурални развој Града Сремска Митровица.

Током израде Стратегије одржано је осам састанака, у Градској кући, са активним учешћем свих радних група.

- Уводни састанак, на којем су чланови радних група упознати са методологијом израде стратегије и принципима LEADER приступа, одржао је представник Регионалне развојне агенције Срем.
- Први састанак: Тема је била израда SWOT анализе постојећег стања (*strengths*/снаге, *weaknesses*/слабости, *opportunities*/шансе и *threats*/претње;
- Други састанак: Тема је била детаљна SWOT анализа и учесницима је дат упитник о проблемима руралног подручја и становништва;
- Трећи састанак: Тема је била верификација обједињеног SWOT-а и израда визије руралног развоја, уз анализу проблема руралног становништва;
- Четврти састанак: Усвојена је визија руралног развоја и одржана је презентација представника РРА Срем о принципима стратешког планирања, постављања општих и специфичних циљева и израде акционог плана;
- Пети састанак: Тема је била израда стратешког акционог плана, презентовање развојних потреба различитих заинтересованих страна и њихово уобличавање у стратешке циљеве, мере и програме;
- Шести састанак: Урађена је финализација акционог плана и учесници су упознати са потенцијалним партнерством;

- Седми састанак: Учесницима је представљена радна верзија Стратегије;
- Осми састанак радних група: Тема је била финализација Стратегије и представљање драфт верзије Стратегије руралног развоја Града Сремска Митровица.

На основу предлога добијених на радионицама и у комуникацији са тимовима у периоду између радионица, припремани су релевантни делови Стратегије. У Стратегију су укључени и предлози добијени током јавног увида.

Одговарајући програми реализације, дефинисани су у складу са циљевима, а реализацијом више циљева, унапређује се стање у одређеној приоритетној групи. Извршена је анализа доступне литературе, истраживачких радова, стратешких докумената који се односе на рурални развој у Србији, Европи и региону.

2.2. Кратак преглед развоја партнерства

2.2.1. Процес стварања партнерства

Процес стварања партнерства између јавног, приватног и цивилног сектора на територији Града Сремска Митровица, има дугогодишњу традицију. Специјални резерват природе Засавица је прво заштићено природно добро које је уредбом Владе Републике Србије дато на старање удружењу грађана Покрет горана Сремска Митровица. Једна од кључних карика која је допринела очувању и унапређењу овог природног добра је, дугогодишња сарадња између Града Сремска Митровица и стараоца. Овај тип сарадње је унапређен стицањем статуса Града Сремска Митровица, формирањем градских управа, сарадњом са цивилним и приватним сектором кроз конкурсе, манифестације, обележавање јубилеја, едукације, студијске посете и реализације заједничких пројеката.

Сам процес креирања партнерства унутар сектора руралног развоја, започет је иницијативом удружења Агромрежа за формирање регионалног центра за рурални развој са седиштем у Сремској Митровици. Градска управа за пољопривреду и заштиту животне средине уз сарадњу са Пољопривредном стручном службом и Агромрежом уз програм Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, формирали су Регионални центар Срем, у просторијама Пољопривредне стручне службе. Центар је формално радио од 2009-2011. Године, и у том периоду формирана је неформална мрежа партнерства са организацијама цивилног, јавног и приватног сектора. Паралелно са тиме радило се на анализи потреба, вертикалном и хоризонталном протоку информација ка крајњим корисницима, организовању едукативних програма, семинара и усавршавања, као и креирању пројеката за партнере.

Током 2009. и 2010. јавно-цивилно партнерство реализовало је два пројекта у оквиру СТАР програма. У оквиру првог програма, партнери Градска управа за пољопривреду, Пољопривредна стручна служба, и Агромрежа, урадили су анализу потреба за органско екстензивно сточарство на Фрушкој гори, док је на основу другог пројекта формиран „Домаћи дућан“ на Зеленом венцу у Београду (партнерство Агромреже, Мреже за рурални развој, Пијаце Београд). Циљ овог пројекта је промоција домаће радности и традиционалних производа из целе Србије.

Развој партнерства настављен је уз програм Лидер иницијатива Србије, финансиран од стране Европске уније уз реализацију Министарства пољопривреде,

шумарства и водoprивреде. Током 2011-2012. радили су на креирању потенцијалне локалне акционе групе Срем+ уз менторинг консултаната из ЕУ. Током 15 месеци рада на пројекту, урађена је процена могућности развоја партнерства. Радна група написала је и спровела 30 мини грантова за партнере. Целокупан процес довео је до креирања 20 потенцијалних локалних партнерстава на територији Републике Србије. Партнерство Срем+ које је формирано на територији Града Сремска Митровица задовољило је критеријуме стручне комисије, да може да креира локалну акциону групу базирану на LEADER принципима.

Следећи корак у развоју партнерства јесте оснивање Агенције за рурални развој Града Сремска Митровица. Партнери на пројекту били су Град Сремска Митровица и Регионална развојна агенција Срем, уз подршку Покрајинског секретаријата за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу. Агенција је настала на основу потребе за сервисом у руралном подручју и пређашњег рада партнерства.

Потреба за стратешким документом, ради унапређења рада, јавила се након оснивања Агенције. Препозната је могућност у програму финансирања код Покрајинског секретаријата за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу. Партнери који су радили на пројекту оснивања Агенције, поново су аплицирали на програм Секретаријата и добили подршку за реализацију креирања Стратегије руралног развоја Града Сремска Митровица.

2.2.2. Формирање групе за планирање СРР-а

Креирање Стратегије руралног развоја Града Сремска Митровица, уговорено је потписивањем уговора о финансирању пројекта између Града Сремска Митровица и Покрајинског секретаријата за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу. Након потписивања уговора о финансирању пројекта – израда Стратегије руралног развоја Града Сремска Митровица између Града Сремска Митровица и Покрајинског секретаријата за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, приступило се изради Стратегије.

Пројектни тим је, у складу са досадашњим активностима везаним за рурални развој, формирао потенцијалне заинтересоване стране и координаторе радних група. На првом састанку са радним групама формализована је група за планирања која је спровела креирање стратешког документа.

2.2.3. Изазови и тешкоће у анимацији партнерства

Одржавање радионица, анимирање учесника и добијање повратне информације, представљали су тешкоће у процесу стварања партнерства и изради стратешког документа. Развијање локалног стратешког документа у периоду израде националног и покрајинског стратешког оквира, представљало је велики изазов.

Нацрт Стратегије руралног развоја Републике Србије подржава LEADER приступ, у оквиру којег су територије градова изузете у креирању територијалних партнерстава. У претходном периоду потенцијална локална акциона група Срем+ се простирала на целокупној територији Града Сремска Митровица. У циљу усаглашавања са смерницама Нацрта стратегије предлаже се креирање два нова територијална партнерства. Једно (сремски део територије), које би обухватило територију северно од реке Саве, а друго,

јужно (северно мачвански део територије), које гравитира око Резервата Засавица.

2.3. Ангажовање локалних партнера у изради СРР-а

Табелом број два представљени су кључни партнери у изради Стратегије руралног развоја. Активно су учествовали, кроз четири формиране радне групе, приликом идентификације проблема, израде визије, програма, мера развоја и приликом анализе кључних докумената и планова институција из којих долазе.

Табела бр. 2: Идентификовани актери потребни за развој СРР разврстани по секторима

Јавни сектор	Приватни сектор	Цивилни сектор
14 представника	8 представника	12 представника
Пољопривредна стручна служба Сремска Митровица, Градска управа за пољопривреду, Туристичка организација Града Сремска Митровица, Градско веће, Завод за заштиту споменика културе, ЈП „Дирекција за изградњу Града Сремска Митровица“, Центар за културу „Сирмијумарт“, Градска управа за урбанизам, комуналне и инспекцијске послове, ЈКП „Водовод“, ЈП „Срем гас“, Канцеларија за младе, Центар за социјални рад „Сава“, Градска управа за здравствену, социјалну и заштиту животне средине, АРРСМ	Агротим + доо, Храна продукт доо, Етно кућа „Мајка Ангелина“, „Панонија аграр ММ“, Домаћинство „Чикић“, Кластер „Свети Димитрије“, Етно здање „Змај од Ноћаја“, Пчеларска задруга „Honey and marketing“	Удружење пчелара „Фрушка гора“, Удружење сточара „Срем“, Удружење воћара „Фрушкогорци“, НВО „Агро мрежа“, Удружење овчара и козара „Сирмијум“, Европски покрет у Србији, Покрет горана, Удружење СМ ОМЛАДИНСКИ ЦЕНТАР, Удружење „Сремски кулен“, Општинско удружење за помоћ особама са Даун синдромом Сремска Митровица, Центар за економско унапређење Рома, Удружење ЦДП Сремског округа

2.3.1. Ангажовање мањина, жена, младих и других маргинализованих друштвених група

Вулнерабилне групе у руралним подручјима суочавају се са низом озбиљних препрека у приступу важним социјалним услугама, што утиче на услове живота, и спречава их да развију своје потенцијале, на основу којих могу активније допринети развоју своје заједнице. Како бисмо остварили одржив и инклузиван рурални развој у Граду Сремска Митровица, потребно је створити социјалну кохезију у сеоским насељима и квалитетне услове живота. Овакав приступ проблему потребан је да бисмо свеобухватно планирали рурални развој на више нивоа и активирали различите актере. Сходно томе, приликом израде стратешког документа, једна од четири радне групе

бавила се социјалном политиком. У радну групу социјална политика били су укључени: јавни сектор и невладине организације, које се баве тематиком угрожених група становништва. Учествовали су представници Центра за социјални рад „Сава“, Градска управа за здравствену, социјалну и заштиту животне средине, Канцеларија за младе и представници НВО сектора.

2.3.2. Унапређење учешћа локалних актера током процеса изградње партнерства

Кључне тачке у развоју партнерства и писању стратешког документа јесу састанци, током којих се добијају инпути свих партнера радне групе и доносе закључци које група одобрава. За поједине области изостали су адекватни актери радних група који су идентификовани и накнадно укључивани у процес. У циљу унапређења учешћа локалних актера на састанцима радних група и подизања нивоа транспарентности, вршено је оглашавање путем локалних електронских и штампаних медија и група на друштвеним мрежама. Учесници су били у интерактивној комуникацији са координатором радне групе и у периоду између састанака могли су да дају коментаре и сугестије.

Приликом анализе заинтересованих страна и SWOT-а, идентификована је потреба пољопривредника за удруживањем. Подржане су предложене иницијативе, што је резултирало стварањем нових удружења.

3. Стратегија руралног развоја

3.1. Подручје и његове границе

3.1.1. Локација

Град Сремска Митровица се налази у ширем региону Срема. Срем има 323 197 становника, 3 486km², један град и шест општина, 256 625ha обрадивих површина и 58 523ha под шумом.

Подручје Срема је плодна равница, на чијем се северу, уз реку Дунав, протеже питома планина Фрушка гора. У равничарском делу је заступљено ратарство и повртарство, док се на обронцима Фрушке горе налазе велике површине под воћњацима и чувено фрушкогорско виногорје. На вишим деловима Фрушке горе и уз реку Саву, налазе се велика пространства шума. Поред Срема протичу две велике реке, Дунав и Сава, у коју се улива река Босут са притоком Студвом и једанаест потока-канала који се спуштају са Фрушке горе. Уз десет вештачких језера, као и подземне и термалне воде, ово представља велики потенцијал за наводњавање у пољопривредној производњи и грејање у стакленичкој производњи.

Велико богатство Срема представља његова културна и етничка шароликост, изражено јединство у различитости. Већину чине Срби (84%), док су веће националне мањине Хрвати, Словаци, Украјинци, Русини и Мађари.

Срем има изванредан географски и саобраћајни положај, који га позиционира на високо место као локацију за потенцијалне инвеститоре. Повезан је различитим видовима саобраћаја (путни, железнички, водени, ваздушни) са ближим и даљим окружењем.

3.1.2. Природне географске и административне границе

Административни центар Срема, Сремска Митровица, налази се у делу области у коме је река Сава најближа Фрушкој гори, на месту где су копнени путеви који воде са Балкана и Београда на истоку, ка данашњој Републици Хрватској на западу, најближи воденим путевима (реци Сави). Геостратешки положај је изузетан. Налази се на аутопуту Е-70 коридор Х. Од главног града Београда, са којим је повезана и двоколосечном пругом, удаљена је 75km. Од центра АП Војводина, Новог Сада, удаљена је 59,48km, а од аеродрома Никола Тесла 59km. Од границе са Републиком Хрватском удаљена је 35km.

Град Сремска Митровица се граничи са општинама Шид, Бачка Паланка, Беочин, Ириг, Рума, Шабац, Богатић и на југозападу са Босном и Херцеговином (општина Бијељина).

На простору Града Сремска Митровица, уочавају се три природне целине, односно зоне, које непосредно утичу на валоризацију потенцијала, функционалну и просторну организацију: планинска зона, сремско-равничарска и мачванско-равничарска зона.

Простор који обухвата северни део Града Сремска Митровица, односно планинска зона, простира се на деловима Фрушке горе, од самог гребена спуштајући се

обронцима до сремско-равничарког дела Града Сремска Митровица. Заузима површину од $238,55\text{km}^2$, на којима се налази десет сеоских насеља: Стара Бингула, Дивош, Чалма, Шишатовић, Лежмић, Манђелос, Гргуревци, Шуљам, Бешеновачки Прњавор и Бешеново. У овој зони се задржавају све особине простора у коме доминирају активности везане за природни и културно-историјски потенцијал (пољопривреда, лов, туризам, рекреација), али и све друге активности (комуналне, индустријске, саобраћајне) значајне за постојећа насеља. На овом простору се налази део Националног парка Фрушка гора, као огромни потенцијал развоја укупног простора. Будући развој овог простора, захтева очување његовог еколошког карактера, елемената природног предела и културног пејзажа, кроз економске активности које неће угрозити основни карактер и особине простора.

Сремско-равничарска зона обухвата средишњи део Града Сремска Митровица и простире се од обронака Фрушке горе до реке Саве. Заузима површину од $401,23\text{km}^2$, градско насеље Сремска Митровица, насељено место Лаћарак и седам сеоских насеља: Мартинци, Кузмин, Босут, Сремска Рача, Шашинци, Велики Радинци и Јарак. Зона је оријентисана око коридора 10 и има наглашен производно-комерцијални карактер, осим у граничном широком делу у коме доминира пољопривреда.

Мачванско-равничарска зона обухвата јужни, мачвански део Града Сремска Митровица, површину од $121,73\text{km}^2$, насељено место Мачванска Митровица и шест сеоских насеља: Засавица I и Засавица II, Равње, Раденковић, Ноћај и Салаш Ноћајски. У зони треба да се развијају све особине простора у коме доминирају активности везане за природни и туристички потенцијал (пољопривреда, риболовство, туризам, рекреација, водени саобраћај).

3.2. Кључне особине подручја потенцијала локалне акционе групе

3.2.1. Физичко географске особине

Град Сремска Митровица се налази у северозападном делу Србије и југозападном делу Војводине, на контакту три различите морфолошке целине: сремске равнице, мачванске равнице и фрушкогорског побрђа. Простире се по јужном ободу сремске лесне терасе и алувијалној равни реке Саве, на просечној надморској висини од 82m. Град Сремска Митровица има повољне климатске услове. Према географском положају лежи у области умерено-континенталне климе, која се одликује топлим и сушним летима, умереним зимама и кишним прелазним добрима, са просечном годишњом температуром 10,8 степени Целзијуса, са посебним специфичностима за фрушкогорски део, равничарски део уз реку Саву и мачвански део.

3.2.2. Историја и култура

Данашња Сремска Митровица датира још из античког доба, када је носила назив Сирмијум. Град је кроз историју мењао, како своје име, тако и своју физиономију. Од древног илирско-келтског насеља, античког града и престонице, преко оријенталне паланке са минаретима, граничарског места и трговачког центра, до савременог индустријског града какав је данас.

Првобитно насеље које је постојало на територији данашњег града насељавали су староседеоци Илири и одомаћени Келти. Назив Сирмијум, тачније Сирмус, јавља се у IV веку пре нове ере. Претпоставља се да потиче од имена трибалског краља Сира. Доласком Римљана на ове просторе у I веку пре нове ере, насеље постаје војно утврђење. Град убрзо стиче изузетан војнички и стратешки значај. Током периода тетрархије, Сирмијум је био престоница Римског царства са Миланом, Римом и Никомедијом. Најпознатији историчар IV века, Амијан Марцелин назвао је Сирмијум *славном и многољудном мајком градова*. У Сирмијуму и околини рођени су бројни римски цареви Хереније, Хостилијан, Деције Трајан, Клаудије II, Квинтил, Аурелијан, Проб, Максимилијан, Констанције II и Грацијан. Утицај хришћана, чији је број био све већи, упркос прогонима, одиграо је важну улогу у историји овог града. Хришћански светац Димитрије, погубљен је 304. године а град ће, касније, по њему добити име.

У XII веку, на темељима срушеног Сирмијума, Краљевина Угарска подиже град под називом *Civitas Sancti Demetrii* - Град Светог Димитрија, по заштитнику града Светом Димитрију. У периоду од XVI до XVIII века, град под османлијском влашћу, носи назив Шехер-Митровица, а 1718. постаје део Хабзбуршке монархије - *Mitrovitz*. Крајем XIX века, Сремска Митровица добија статус слободног краљевског града. Први градоначелник је био Ћира Пл. Милекић. Тридесетих година XX века, добија префикс Сремска, због географског положаја. За време окупације, у Другом светском рату, Срем улази у састав Независне државе Хрватске и носи назив Хрватска Митровица. После ослобођења, од 1944. до данас, град нови назив Сремска Митровица.

Град Сремска Митровица има богату вековну традицију архитектонске, историјске и културне вредности. Култура једног народа као и њен будући развој, зависи од могућности и воље, како да се сачувају мисли, идеје, догађаји, обичаји али и културна добра из прошлости у изворном садржају, намени и стању. Познати становници Града Сремска Митровица и они рођени у њему, били су: Иларион Руварац (историчар и свештеник), Милан Јовановић Батут (лекар), Методије (словенски просветитељ), Константин Велики (римски император), Васо Чубриловић (академик), Милева Марић-Ајнштајн (научник), Вељко Петровић (књижевник), Игњат Јунг (археолог), Мирко Петровић (књижевник), Петар Краљ (гумац), Петар Кранчевић (композитор) и многи други.

3.2.3. Природно и изграђено окружење

Савремена Сремска Митровица, смештена је на подручју који су некада насељавали различити преисторијски народи и културе чији су корени скривени у периоду почетка организованог људског друштва на подручју Срема. Анализирајући услове, који су довели до насељавања праисторијских народа на ову територију, пре свега морамо да поменемо реку Саву, која протиче кроз Град Сремска Митровица, а дуж које су смештени локалитети Калварија, Легет и Мала страна. Река је нудила могућност да се снабдеју храном, али и контакт и комуникацију са суседима. Шири и ужа околина Сремске Митровице представља равницу, погодну за узгој житарица и развој пољопривреде.

Нашироко је познато, да је Срем богат барама, старачама и мртвајама. Природно богатство представља и река Сава, која чини његову јужну границу према посавској Србији. Сремски предео оплемењују и хидроакумулације, које су настале преграђивањем фрушкогорских потока или експлоатацијом руда. Једно од тих акумулација, јесте Бели

камен. Природно окружење обухвата, пространу равницу која се спушта са планинских обронака Фрушке горе, Резерват природе Засавицу са флором, фауном, аутентичним мочварним подручјем, са високим међународним степеном заштите.

Изграђено окружење су уређена излетишта на Фрушкој гори, градске плаже на реци Сави, визиторски центар и ауто-камп, насеље у Резервату Засавица. Инфраструктурно су опремљени за пријем туриста и угодан боравак у природи.

У току је реализација пројекта успостављања Регионалне бициклическе руте Срем (од границе са Републиком Хрватском, преко Националног парка Фрушка гора, до спајања са међународном рутом *EURO VELO 6*). Циљ је унапређење социо-економске ситуације сремског региона, развојем одрживог циклотуризма као предуслова за развој туристичког сектора.

3.2.4. Особине које подручје обухваћено стратегијом разликује од других

Почетак културно-историјског наслеђа које одликује Сремску Митровицу, као један од најстаријих градова у Србији, са почетком живота на данашњој територији, крије се у тами млађег каменог доба, пре седам хиљада година. За собом је култура свих пролазећих народа на територији Града Сремска Митровица оставила богатство музеја, галерија, остатке споменика. Мешање различитих народа, донело је спајање обичаја, традиције и културе, који Сремску Митровицу издвајају од осталих градова у Србији.

Фрушка гора је проглашена Националним парком 1960. године у циљу побољшања трајне заштите. Подручје активне заштите обухвата 25 525ha. Фрушка гора је богата шумама храста, букве, липе, граба и другог дрвећа, са преко 50 заштићених биљних врста. На планини такође постоје и бројна археолошка налазишта из доба неолита, бакарног, бронзаног и римског доба као и седамнаест манастира насталих у периоду од краја XV до XVIII века, са богатим ризницама, библиотекама и фрескама.

Територија Војводине припада великој европској геотермалној зони која има повољне услове за истраживање и коришћење геотермалне енергије. Користили су их и стари Римљани а касније и Турци. У периоду између два рата доживљава процват, када је избушено највише бунара, у Срему 54.

У непосредној близини Сремске Митровице, 15km удаљен, налази се Специјални резерват природе Засавица. Резерват је мочварни и водени екосистем са фрагментима поплавних ливада и шума, уз две реке, Засавицу и притоку Батар. Укупна површина Резервата је 1 850ha, а 675ha спада у прву категорију заштите. Питома река Засавица, омогућила је опстанак и развој разноврсном биљном и животињском свету. Како би тај свет био очуван у будућности, Засавица и њено приобаље, налази се под заштитом државе од 1997. године, као природно добро и категорија од изузетног значаја. Овде се могу срести аутохтоне врсте домаћих животиња као што су: подолско говече, свиња мангулица, даброви и највећа фарма магараца у овом делу Европе као и низ других атракција, које поседује Специјални резерват природе.

Река Сава има велики међународни значај. Осим тога, њена долина, представља главну везу Балканског полуострва са европским подручјем западно од њега.

Посебно наглашавамо, континуирани рад на унапређењу руралног развоја од оснивања Градске управе за пољопривреду па до Агенције за рурални развој Града Сремска Митровица. Иницијатива цивилног и приватног сектора за унапређење руралног подручја има подршку локалне самоуправе, колико је у њеном домену.

3.2.5. Становништво, број насеља, територија

Сремска Митровица је градско насеље, седиште Града Сремска Митровица и заузима површину од 762km². Према последњем попису из 2011. има 79 773 становника, са просечном густином насељености 104,7 становника на km². Град Сремска Митровица чине три насељена места: Сремска Митровица, Лаћарак на левој и Мачванска Митровица на десној обали реке Саве, као и 23 сеоска насеља. Сремска Митровица је југоисточно са Мачвом повезана са два моста, пешачким и теретним. Пољопривредна површина заузима 74,2% укупне површина Града Сремска Митровица, односно простире се на 56 527ha.

Табела бр.3: Списак насеља

Редни број	Насељено место	Број становника	Површина насеља (km ²)
1.	Бешеновачки Прњавор	83	0,21
2.	Бешеново	845	0,88
3.	Босут	985	1,33
4.	Велики Радинци	1 428	1,39
5.	Гргуревци	1 104	1,05
6.	Дивош	1 361	2,12
7.	Засавица I	731	1,37
8.	Засавица II	611	0,85
9.	Јарак	2 043	2,60
10.	Кузмин	2 989	3,20
11.	Лаћарак	10 622	8,53
12.	Лежмир	686	0,97
13.	Манђелос	1 305	1,27
14.	Мартинци	3 058	4,02
15.	Мачванска Митровица	3 873	3,16
16.	Ноћај	1 870	2,78
17.	Равње	1 196	2,18
18.	Раденковић	962	1,34
19.	Салаш Ноћајски	1 743	1,87
20.	Сремска Митровица	37 586	18,42
21.	Сремска Рача	638	1,53
22.	Стара Бингула	161	0,69
23.	Чалма	1 440	1,46
24.	Шашинци	1 615	2,83
25.	Шишатоваци	208	0,32
26.	Шуљам	630	0,97

Извор: Завод за статистику, (2011)

3.2.6. Основни привредни сектори и гране

Град Сремска Митровица, захваљујући свом географском положају, карактеришу велике површине које представљају обрадиво пољопривредно земљиште високог квалитета. Поред развијене пољопривреде, доминантне гране привреде су: прерађивачка индустрија, метална, фармацевтска производња, производња из области електронике, аутомобилске индустрије као и производња папирне амбалаже. Последња деценија, уз процес приватизације, обележена је настанком великог броја нових предузећа у готово свим областима привредне делатности. Захваљујући добро опремљеним индустријским зонама „Језеро“ - 24, „Sever 1“ - 45 и „Sever 2“ - 15ha, Сремска Митровица креира своју привреду као препознатљив, пожељан град великих инвестиционих могућности.

Најзначајнија предузећа на територији града су: „Cooper Standard“, „Metalfer Steel Mill“, „Eurozeit“, „Merkator“, „Idea“, „Eaton Lames“, „Mitsides Point“, „Printer &Tech“, „Sirmium Steel“, „MC Bauchemie“. Правилно вођеном пословном политиком у граду егзистира и низ успешних домаћих предузећа: „MITROSREM“ ad, „Slaviamed“ DOO, „Hrana produkt“ DOO, „Tabex“ DOO, „Termoprodukt RS-1“ DOO и друга.

На територији Града Сремска Митровица, према подацима из 2009. године регистровано је око 700 предузећа. Мала предузећа имају учешће са 96,68% у укупном броју предузећа. У поређењу са средњим и великим предузећима, која учествују са 3,32% односно 3,02% средњих и 0,3% великих, врло је доминантан број малих предузећа. Регистровано је 3 224 приватна предузетника, који се првенствено баве занатством, док међу регистрованим предузећима, трговинска доминирају са 39,37% а затим следи прерађивачка индустрија са 19,61%. Мала, средња предузећа као и предузетници представљају најефикаснији сегмент привреде. Појединачно посматрано, ова предузећа остварују највећи допринос повећању запослености, те се сматрају окосницом развоја. Њихов изражен проблем је приступ изворима финансирања, и проблеми као што су високе камате, кратки рокови отплате, гаранције и компликоване процедуре.

Пољопривредно предузеће „MITROSREM“ формирано је 1971. године. Са земљишним фондом од 8 581ha плодних ораничних површина, припада групи највећих пољопривредних произвођача у Србији. Висок квалитет производа из широког асортимана, потврђен је стицањем права на жиг „Зелена јабука“ за производе: Corn flakes, Corn flakes са сувим грожђем и инстант палента.

Бродоградилиште „Сава“ након куповине од стране холандске компаније „Vahali“ почело је са радом. Ово Бродоградилиште веома је познато европским бродарима, с обзиром на то да је овде саграђено 344 пловила, од путничких бродова до баржи за превоз расутог терета.

РТЦ „Лука Легет“ заузима значајно место у развоју привреде Града Сремска Митровица. Основна делатност је производња шљунка и песка, речни транспорт, лучке услуге и продаја агрегата.

3.2.7. Запосленост и незапосленост

Висока стопа незапослености, представља један од највећих економских и социјалних проблема у Републици Србији. Према подацима Републичког завода за статистику на подручју Града Сремска Митровица је у марту 2013. године било 15 902 запослених. У категорији правних лица, запослено је било 12 503 и 3 399 лица, која самостално обављају делатност. У односу на 2011. годину број запослених се повећао за 4,4%, а у односу на 2012. годину је смањен за 1,20%.

Према подацима Националне службе за запошљавање, Филијала Сремска Митровица, до децембра 2013. године, број незапослених лица на територији Града Сремска Митровица био је 7 094, а у децембру 2012. године 6 833 лица. У категорију теже запошљивих лица спадају: млади до 30 година живота, вишак запослених и незапослена лица старија од 50 година и незапослени без квалификације или нискоквалификовани.

3.3. Социо-економски трендови

3.3.1. Главни трендови везани за демографске прилике, запосленост и миграције

Рурална област у Републици Србији обухвата 85% територије земље, коју насељава 55% од укупног броја становника. У Србији, као и свим земљама у транзицији, сиромаштво представља велики проблем, а највише у руралним подручјима. Најбољи показатељ оствареног нивоа друштвеног развоја једне државе јесте економска структура становништва. Привредни развој непосредно мења економску структуру становништва, док кретање, структура радне снаге и становништва, утичу на ниво и динамику привредног развоја.

Према подацима Пописа становништва у Републици Србији 2011. године, укупан број становника у Граду Сремска Митровица износи 79 773, тако да је број становника смањен у поређењу са бројем становника из пописа 2001. године за 5 341. Промене у периоду 2002/2012. године, показују да се број становника Града Сремска Митровица смањило за 6,62%, што је нешто мање у односу на Сремску област (-6,84%), а више у односу на АП Војводину (-4,58%) и Републику Србију (-3,9%). Град Сремска Митровица има највише становника у сремској области, а на шестом месту је по броју становника у Војводини. Од укупног броја становника на територији Града, жена има 51,16% а мушкараца 48,84%. Становништво радног узраста, чини 69,12% укупног становништва. Просечна старост становника Града Сремска Митровица је 42,2 године. На територији Града Сремска Митровица налази се 11 основних, седам средњих школа и једна школа за високо образовање, Висока школа струковних студија за васпитаче и пословне информатичаре - Сирмијум. Годинама се школују исти профили, што је довело до суфицитарних занимања.

Према подацима Пописа становништва у Републици Србији 2011. године, подаци о школској спреми становништва су: без школе 3,29%, са непотпуном основном школом 11,76%, са основном школом 21,56%, са средњом стручном трогодишњом школом 22,46%, са средњом стручном четворогодишњом школом 24,63%, са гимназијом 3,03%, са вишом стручном спремом 4,54% и са високом стручном спремом 7,87%.

Превазилажење неповољне ситуације, коју проузрокује, пре свега, велики број незапослених младих, подразумева повећање нивоа вештина за тражење посла код младих, припрему за самосталан рад у струци, повећање спремности послодаваца да запошљавају младе и успостављање система кратких обука на тржишту рада.

Графикон бр.2: Процентуална заступљеност школске спреме у Граду Сремска Митровица

Извор: Завод за статистику (2011)

Услед економских проблема, првенствено велике стопе незапослености, индустријализације, као и рапидног смањења наталитета резултат је депопулација, сенилизација и социјална девастација бројних региона у Србији. Проблем депопулације сеоских насеља, посебно у последњих двадесетак година, није захватио само планинска, неприступачна, и изолована подручја, већ и централна, у којима постоје природни потенцијали погодни за различите и интензивне видове аграрне производње.

3.4. Методологија

Методологија која је коришћена приликом израде стратешког документа базирана је на седам принципа LEADER приступа: приступ територијално специфичног развоја, приступ локална јавно-приватна партнерства, приступ одоздо на горе, мулти-секторски приступ, иновација, сарадња и умрежавање.

Кораци који су следили приликом израде стратешког документа су: формирање тима, идентификација потенцијалних радних група, радни састанак са потенцијалним члановима радних група, формирање радних група, идентификација проблема, SWOT анализа, верификација SWOT анализе, дефинисање визије, рад на мерама и акционом плану и јавна расправа.

На састанку пројектног тима, идентификоване су четири потенцијалне области које су кључне за рурални развој подручја:

- Пољопривреда;
- Туризам;

- Инфраструктура;
- Социјална политика;

Предлози кључних области су представљени на састанку заинтересованих страна и тада су прихваћени. На основу предлога, формиране су радне групе које су чинили представници сва три сектора: јавног, приватног и цивилног.

3.5. Кратак опис постојећег стања

3.5.1. Пољопривреда

Пољопривреда је врло развијена грана привреде на територији Града Сремска Митровица. Регистрованих пољопривредних газдинстава, на основу Пописа пољопривреде од 2012. године има 7 398 са пријављеном укупном површином од 54 443ха земљишта. Просечна величина пољопривредног газдинства се креће до 5ха расположивог земљишта, односно 74,33%. Свега 5,31% газдинстава располаже од 20 до 100ха земље, док је удео великих пољопривредних газдинства занемарљив 0,5%. Уколико сагледамо податке о величини регистрованог газдинства исказаног по површинама које обрађују, може се закључити да је највећи број малих газдинстава, која ће морати да унапреде своју производњу јер једино тако могу да буду конкурентна на тржишту. Предлог реформи, које је потребно спровести у овом сектору, дефинисан је Нацртом стратегије руралног развоја као и локалном Стратегијом руралног развоја Града Сремска Митровица.

3.5.1.1. Ратарство

На основу анализе стања у биљној производњи, садашња ратарска производња је доминатна у односу на остале. Сагледавањем тренутног стања, највише је засејано житарицама 71,38% (кукуруз у укупној површини засејаних житних култура учествује са 59,94%, пшеница 37,15%, које су у систему интензивне производње, остале житне културе износе 2,91%). У сетвеној структури, површине под индустријским биљем износе 19,06%, а крмним биљем свега 3,10% (најзаступљеније су луцерка и детелина). Шећерном репом је засејано 5,29% површине ораница.

Графикон бр.3 Процентуална заступљеност ратарских култура у Граду Сремска Митровица

Извор: Завод за статистику (2011)

Складиштење ратарских производа се врши у кошевицама за кукуруз, амбарима и силосима. Велики број газдинстава поседују кошеве за кукуруз (5 371), међутим анализом података, можемо констатовати да је свега 1/3 искоришћеног капацитета. Оправдање за овако ниску искоришћеност, делимично проналазимо у slabим приносима услед сушног периода, у години када се одвијао попис пољопривреде. Складишта типа амбара, користи 722 газдинства, при чему је степен искоришћености капацитета знатно већи и износи 50% , док је у силосима максимална искоришћеност властитих капацитета пољопривредних произвођача.

3.5.1.2. Повртарство

Од укупне пољопривредне површине на територији Града Сремска Митровица повртарском производњом се бави 537 газдинства на укупно 383ha земљишта. Повртарска производња постаје све занимљивија за пољопривреднике, из разлога што се на малим земљишним површинама може остварити задовољавајући финансијски резултат. Од повртарских култура најзначајнија је производња бостана (27,15%), производња парадајза (19,32%), док је производња паприке у мачванском региону 26,37%. Производња се одвија под пластеницима али и на отвореним површинама, док је стакленичка производња неразвијена. Према подацима Пописа пољопривреде 2012. године, на територији Града Сремска Митровица регистровано је 468 пластеника и свега два стакленика. Свакако је врло важно истаћи, да се стакленици код нас третирају као грађевински објекти, те подлежу процедури одобрења за изградњу што је делимично и разлог овако минорног броја подигнутих пластеника.

Град Сремска Митровица издваја значајна средства за унапређење пластеничке производње као и за инсталацију система за наводњавање, све у циљу постизања високих приноса и стабилне производње.

3.5.1.3. Воћарство

Веома повољни микроклиматски и орографски услови, доприносе развоју воћарства. Воћарска производња се одвија на 743ha, при чему имамо исти удео како плантажних тако и екстензивних воћњака, на којима су заступљене различите воћне врсте. Најзаступљеније воћне врсте су: шљива, јабука, бресква, крушка, кајсија, вишња, орах.

Доминантан је узгој шљиве на површини од 316ha и сортимент карактеришу: чачанка родна, чачанка рана, чачанска лепотица, стенлеј. Подножје Фрушке горе је перспективан локалитет за гајење брескве али свега 101ha је под овом воћном врстом. Од осталих коштичавих врста у засадима су присутне кајсија и вишња чија укупна површина износи 55ha. Јабучасте воћне врсте се налазе на другом месту најзаступљенијих воћних врста. Највише подигнутих засада је под јабуком 21,26%, док се број засада крушке креће око 7%.

Од језграстих воћних врста прихватљиво је гајење ораха, који учествује са 3,63% од укупних површина под воћем. После ораха, као доминантне врсте и производња леске улази у савремене токове производње. Производња лешника је у свету дефицитарна, док се на нашем тржишту не подмирује ни 20% реалне тражње. Стратегијом руралног развоја треба планирати повећање засада под овим воће.

3.5.1.4. Виноградарство

С обзиром на агроеколошке услове којима располажемо, можемо констатовати да је виноградарство на веома ниској лествици развоја. Виноградарском производњом се бави 202 пољопривредна газдинства, укупно на 56ha, при чему је подједнак однос у производњи винских и стоних сорти. Винске сорте су заступљене на 33ha и треба напоменути да се свега 6ha налази под сортама са географским пореклом. Како у свету постоји превелика производња вина, нужно је тежити сопственом, препознатљивом производу приликом планирања ове врсте производње.

Пољопривредни произвођачи годинама истичу чињеницу да је лакше произвести него дистрибуирати производе до купаца. Истовремено се јавља потреба, да се у што већој мери смањи пропадање пољопривредних производа након бербе услед неадекватног складиштења. Свега 14 хладњача постоји у оквиру 11 пољопривредних газдинстава на подручју Града Сремска Митровица, укупног капацитета 2 913m². Обезбеђивање адекватног простора за прихват и чување воћа и поврћа, требало би да буде приоритет сваког пољопривредног произвођача, који жели успешно да се бави производњом за тржиште. Такође у воћарској и виноградарској производњи треба водити рачуна о асортименту воћних врста, о времену сазревања, класирању по сортама, крупноћи и зрелости. Поред тога треба едуковати пољопривредно становништво да на практичан и атрактиван начин пакују своје производе у циљу лакше реализације на тржишту, по највишим ценама.

Треба имати у виду да се оживљавањем села, кроз подстицање развоја виноградарства, воћарства и повртарства, подстиче развој и других привредних грана као што су прерађивачка индустрија, туризам, трговина и сл. Увођењем савремених агротехничких мера и додатним едукацијама пољопривредника, могу се постићи веома добри приходи на малим површинама.

3.5.1.5. Сточарство

Вредност реализоване сточарске производње има тренд опадања, како на нивоу државе, тако и на нивоу Града Сремска Митровица. Смањење сточног фонда готово свих врста стоке, током последњих петнаест година, проузроковано је смањеним домаћим тржиштем, изгубљеним светским тржиштем и непостојањем дугорочне стратегије развоја сточарства. Лошем стању у сточарству, допринела је и неорганизованост примарне производње и слаба повезаност сточара и прерађивача, споро обнављање расног састава стоке, као и технолошка и техничка неспремност већине прерађивачких капацитета за извоз. Опадање куповне моћи становништва је такође један од разлога смањења потрошње меса, која је на врло ниском нивоу.

У Србији је, из тих разлога, учешће сточарске производње у структури бруто остварене вредности пољопривреде само 30%, што је показатељ недовољне развијености пољопривреде као сектора привреде земље. Иначе, 50% сточарске производње, у односу на укупну пољопривредну производњу, је доња граница одрживости. Без стабилне и развијене сточарске производње нема ни развијене пољопривреде.

Према Попису из 2012. године, Сремска Митровица по броју свиња и живине спада у градове са највећим бројем, док по броју говеда и оваца спада у другу, односно трећу категорију. Већина газдинстава која се баве сточарством имају производњу малог обима.

Графикон бр. 4: Структура газдинстава која се баве сточарском производњом у Граду Сремска Митровица

Извор: Завод за статистику (2011)

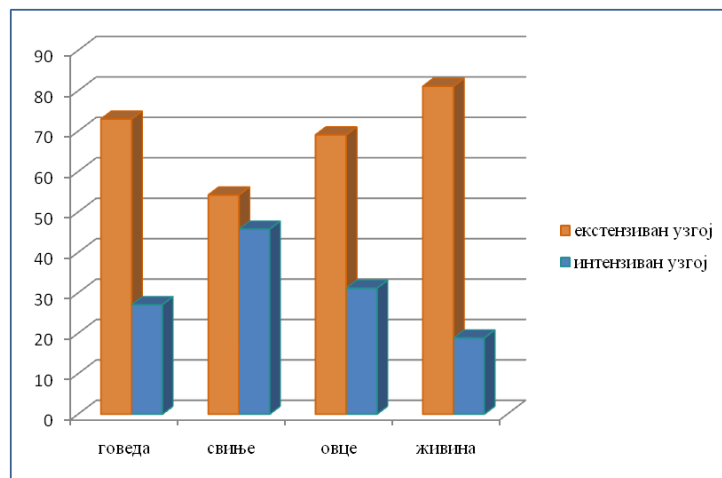
Број свиња, према Попису пољопривреде, је 113 212, од чега крмача 8 368. Град Сремска Митровица производи 3,3% свиња од укупне производње у Србији. Производњом свиња бави се 5 337 газдинстава, највећи број газдинстава 54,23% је у екстензивној производњи, док је 45,77% у интензивној.

Број говеда према Попису пољопривреде из 2012. године, је 10 577, од чега краве 2 100, а на испаша је 228. У укупној производњи говеда у Србији, Град Сремска Митровица учествује са само 1,16%. Производњом говеда бави се 1 254 газдинстава, од којих 73,02% газдинстава гаји мање од 10 грла, 22,63% гаји од 10 до 30 грла, док више од 30 грла има само 4,45% газдинстава.

Од укупне производње живине у Србији, 0,83% се произведе у Граду Сремска Митровица. Живинарском производњом бави се 5 188 газдинстава, од којих 81,12% гаји јато мање од 50 комада, док се екстензивном производњом бави 18,85% газдинстава. У производњи је доминантна врста кокош, са 212 874 комада.

Број оваца, по Попису, је 14 527, од чега за приплод 9 708, а на испаша је 3 925. Овчарством се бави 1 284 газдинстава и производе 0,84% од укупне производње оваца у Србији. Стадо до 9 оваца има 69,12% газдинства, док се у интензивној производњи гаји 31,17%.

Графикон бр. 5: Структура интензивне сточарске производње у Граду Сремска Митровица

Извор: Завод за статистику (2011)

Број коза које се гаје, према Попису из 2012. године, је 2 066, а на испашаи 144. Упркос повољним условима, број коза је минималан, а обим производње за тржиште занемарљиво мали.

Пчеларство је заступљено у великој мери, на територији Града Сремска Митровица и по Попису има 2 963 кошнице пчела. Производња меда и пчелињих производа има добар потенцијал за развој.

Из података са Пописа из 2012. године, јасно се уочава непопуњеност постојећих капацитета објеката за држање стоке. Скоро две трећине капацитета објеката за говеда није искоришћено, а за свиње више од половине, што говори о алармантном смањењу сточног фонда. Истовремено, ово указује на неопходност усвајања дугорочне стратегије опоравка и развоја сточарства и предузимања конкретних мера које би допринеле ревитализацији ове гране пољопривреде, која се традиционално везује за ово подручје.

3.5.1.6. Удруживање пољопривредника

У циљу развијања пољопривредне производње на територији Града Сремска Митровица, заступљена су два модела удруживања:

- Удруживање кроз земљорадничке задруге;
- Удруживање кроз удружења земљорадника;

Чињеница је да породична пољопривредна газдинства чине доминантан део и најслабије организоване субјекте у пољопривреди нашег региона, који поседују велики део аграрних ресурса али су она уситњена и самим тим неконкурентна. Један од кључних предуслова за опоравак пољопривредног задругарства је поновно успостављање поверења пољопривредника у задружни покрет. Од пресудне је важности, да носиоци пољопривредне производње буду упознати са свим предностима, које им носи самоорганизовање у виду задруга:

- Повећање нивоа и побољшање квалитета образовања свих пољопривредника као потенцијалних задругара и садашњих задругара;

- Истицање примера добре задружне праксе у нашој земљи и могућности међузадружне сарадње у земљи и иностранству;
- Заједнички производ и наступ на тржишту;
- Смањење административних и маркетиншких трошкова;
- Узајамност, солидарност и смањење сигурности од пословног ризика.

Са друге стране пољопривредни произвођачи се удружују и кроз удружења пољопривредника. Постоје бројна удружења из различитих области пољопривреде, од којих су најактивнија: Удружење пољопривредних произвођача Срема, Удружење одгајивача свиња „Граничар“, Удружење пољопривредника „Сточар-Срем“ Удружење произвођача оваца и коза „Сирмијум“, Удружења произвођача млека Срем-Сремска Митровица, Удружење произвођача „Сремски кулен“, Удружење воћара „Фрушкогорац“, Друштво пчелара „Јован Живановић“ и друга.

Такође је врло активна Унија пољопривредних произвођача Сремска Митровица, чија је сврха, заштита интереса пољопривредних произвођача, као и делотворнији утицај на креирање аграрне политике. У свом чланству до сада има евидентирано преко 30 000 домаћинстава.

Асоцијација пољопривредника Србије је основана 2008. године, ради унапређења и остваривања заједничког циља и интереса у области пољопривредне производње. Чланице Асоцијације су 53 удружења пољопривредника са целе територије Републике Србије. Активности су усмерене на дефинисање проблема у свим гранама пољопривредне производње, као и на решавање тих проблема кроз комуникацију са надлежним институцијама на општинском, покрајинском и републичком нивоу.

Сви проблеми у сточарској производњи, али истовремено и велике шансе, за развој сточарства били су основни покретач оснивања удружења сточара КЛАСТЕР „ТРИ Е КУ“. Чланови Удружења одгајивача свиња „Граничар“ из Кузмина, заједно са Ветеринарском станицом „Ва Vet“ и 11 пољопривредних газдинстава, основало је овај кластер. Циљ оснивања кластера је побољшање генетске основе свиња, производња и одгој висококвалитетних свиња, формирање центра за вештачко осемењавање, производња ембриона од најбољих родитељских парова и промоција програма еко заштите.

Чланови кластера се надају да ће кроз рад кластера остварити лакшу и бољу сарадњу са представницима локалне самоуправе, произвођачима сточне хране, осигуравајућим друштвима, банкама и произвођачима пратеће опреме у сточарству.

3.5.1.7. Ловачка удружења

Ловачко удружење „Сремска Митровица“ са седиштем у Сремској Митровици газдује ловиштем „Срем-Мачва“ укупне површине 68 866ha, од чега ловне површине обухватају 58 602ha. Удружење броји 796 чланова. Од стално гајених врста дивљачи у ловишту „Срем-Мачва“ заступљени су: срна, зец, фазан и пољска јаребица.

Ловиште Националног парка Фрушка гора простира се на територијама општина: Шид, Бачка Паланка, Беочин, Град Нови Сад, Сремски Карловци, Ириг и Град Сремска Митровица на укупној површини од 22 420ha. У ограђеном делу ловишта (1 430ha)

преовлађују површине под шумом око 1 290ha а остало су ливаде, пашњаци и шумске просеке. Понуда ловне дивљачи: дивља свиња, јелен лопатар и муфлон.

Шумско газдинство „Сремска Митровица“ - Сремска Митровица, газдује са пет ловишта: „Босутске шуме“ - Моровић, „Кућине“ - Вишњићево, „Посавско ловиште Каракуша“ - Кленак, „Посавско ловиште Купиник“ - Купиново и „Врањак“ - Вишњићево. Укупна површина ловишта са којим газдује ово газдинство је 34 308,92ha, од чега је под оградом 5 328,71ha. Ловна дивљач која је заступљена у овим ловиштима је: дивља свиња, обичан јелен и пратећа врста срнећа дивљач.

3.6. Инфраструктура

3.6.1. Путна инфраструктура

На територији Града Сремска Митровица пружа се мрежа категорисаних путева укупне дужине око 270km. Мрежу путева на територији Града Сремска Митровица чине: државни путеви I и II реда, дужине око 165km и општински путеви, дужине око 105km. Деоница од Београда до границе са Хрватском, представља део трансевропског ауто-пута на правцу север-југ и сегмент је Паневропског саобраћајног коридора 10. Примарна функција овог коридора је обезбеђење путне саобраћајнице великог капацитета, а секундарна је непосредни подстицај развоја подручја и саобраћајно повезивање у зони утицаја.

Путну инфраструктуру чине следећи јавни државни путеви:

- Државни пут IA реда бр. A3: државна граница са Хрватском (гранични прелаз Батровци) - Београд;
- Државни пут IB реда бр. 19: Нештин - Ердевик - Кузмин - државна граница са БиХ (гранични прелаз Сремска Рача);
- Државни пут IB реда бр. 20: веза са државним путем A3 - Сремска Митровица - Богатић - државна граница са БиХ (гранични прелаз Бадовинци);
- Државни пут IIA реда бр. 120: државна граница са Хрватском (гранични прелаз Шид) - Шид - Кузмин - Сремска Митровица - Рума - Пећинци - Бечмен - Обреновац;
- Државни пут IIA реда бр. 123: Свилош - Сремска Митровица (веза са државним путем 20);
- Државни пут IIA реда бр. 124: Сремска Митровица - Дреновац - Шабац;
- Државни пут IIB реда бр. 314: Ердевик - Бингула - Чалма - Манђелос - Велики Радинци - Рума (веза са државним путем 120);
- Државни пут IIB реда бр. 316: Сремска Митровица - Јарак.

Општински путеви саобраћајно повезују сеоска насеља на територији Града, као и територију Града са мрежом државних путева.

Постојећу путну мрежу карактерише: непотпуна саобраћајна мрежа, различитост и недовршеност коловозних конструкција, недовољна ширина коловоза, нерешено одводњавање површинских вода, неизграђене ивичне траке, односно оивичење коловоза и друго.

3.6.2. Железничка инфраструктура

Сремска Митровица је сврстана међу 16 најзначајнијих железничких чворова у Републици. Тренутно, железнички саобраћај је ниског интензитета, али услед изузетног саобраћајног положаја Града Сремска Митровица, има развојни потенцијал.

Железнички саобраћај карактерише пре свега:

- Међународна магистрална двоколосечна електрифицирана железничка пруга E70; E85;
- Београд - Шид - Државна граница;
- Службена места за пријем и отпрему путника Сремска Митровица, Лаћарак и Кузмин - стајалиште;
- Службено место оверено за рад и манипулацију робом је железничка станица Сремска Митровица, са свом припадајућом инфраструктуром и индустријским колосецима за Дрвни комбинат, Матроз и КП Дом;
- Једноколосечна железничка пруга Шид - Сремска Рача - Нова - Државна граница - Бијељина;
- Путни прелази;
- Индустријски колосеци, сврстани у три групације, дужине око 30km, у веома лошем стању.

3.6.3. Речна инфраструктура

Река Сава је међународна пловна река, која повезује Хрватску и Републику Српску са Србијом, а потом све заједно са пловним Дунавом. У регионалном смислу повезује се Град Сремска Митровица са другим општинама и градовима: Бијељина, Шабац, Београд. На њеним обалама саграђени су стратешки привредно - индустријски потенцијали са врло перспективном „Луком Леget“ и бродоградилиштем „Vahali“. Геоморфолошки услови у кориту реке Саве су такви, да су задовољени услови пловности који одговарају пловном путу категорије IV.

3.6.4. Ваздушна инфраструктура

Ваздушни саобраћај карактерише постојање једног спортског аеродрома у Великим Радинцима. Његова перспектива је у веома повољном положају у односу на друге видове саобраћаја и на аеродром „Никола Тесла“ у Београду. Аеродром у Великим Радинцима може прерасти у туристичко-пословни аеродром са задржаном спортском улогом.

3.6.5. Комунална инфраструктура

3.6.5.1. Водоснабдевање

Када је у питању водоснабдевање, ЈКП „Водовод“ снабдева 80 000 становника безбедном, бактериолошки и хемијски исправном водом за пиће. Дужина водоводне мреже износи 344km, а на њу је прикључено између 25 000 и 30 000 потрошача.

Јавни систем обухвата Сремску Митровицу, насељена места Лаћарак и Мачванску Митровицу и 12 сеоских насеља: Мартинце, Кузмин, Шашинце, Велике Радинце,

Манђелос (са викенд насељем), Гргуревце, Лежимир (са викенд насељем), Бешеново, Шуљам, Салаш Ноћајски, Засавицу I, Засавицу II. Локални системи постоје у седам сеоских насеља: Чалми, Дивошу, Шишатовцу, Бешеновачком Прњавору, Босуту, Сремској Рачи и Јарку.

Без организованог водоснабдевања су четири сеоска насеља: Равње, Ноћај, Раденковић и Стара Бингула.

Водоводни систем Сремске Митровице састоји се из: два изворишта „Курјаковац“ и „Старо извориште“, главног ценовода од изворишта до црпне станице, постројења за прераду воде са аератором, брзим филтерима, „хлорогеном“, резервоарима и пумпном станицом, као и секундарне водоводне мреже и два додатна изворишта „Извориште Сава I“ и „Извориште Фишеров салаш“ у сеоском насељу Јарак.

3.6.5.2. Одвођење отпадних вода

У Сремској Митровици је усвојен сепарациони систем одвођења фекалних и атмосферских вода, а река Сава се користи као реципиент. По принципу крвотока, отпадне воде се одводе путем колектора и уличне канализације у реку Саву. Услед непостојања примарног пречишћавања, неопходна је стална контрола квалитета отпадних вода, комуналног, атмосферског и индустријског типа.

Фекална канализација

У систему фекалне канализације налази се шест црпних станица. Дужина канализационе мреже је 120km, а број прикључака је 8 350. Канализациону мрежу користи 90% корисника водовода са подручја Града Сремска Митровица, док становници насељених места користе индивидуалне септичке јаме.

Мачванска Митровица има фекалну канализацију дужине 10km и главни колектор којим се отпадне воде доводе до постројења за пречишћавање отпадних вода. Пречишћавање се врши путем биоаерације.

Лаћарак има фекалну канализацију дужине 2 200m, али је покривеност насеља мрежом још увек мала, па је у плану проширење.

Фекалне воде се путем колектора и црпне станице испуштају у реку Саву без пречишћавања, са предтретманом путем грубе решетке.

Одвођење атмосферских вода

Атмосферске воде се по појединим хидрографским целинама одводе отвореном и затвореном атмосферском канализацијом. Сливна подручја гравитирају према мелиоративним каналима, градским барама и реци Сави. За одбрану од унутрашњих вода и за одвођење атмосферских вода, изграђено је пет црпних станица.

У циљу заштите животне средине, у плану је проширење канализационе мреже на подручју Сремске Митровице и насељених места Мачванска Митровица и Лаћарак.

С тим у вези, усвојен је сепарациони систем одвођења отпадних и атмосферских вода, који подразумева даљу изградњу канализационе мреже, индустријског предtretмана и централног постројења за пречишћавање отпадних вода.

3.6.6. Водопривредна инфраструктура

3.6.6.1. Мелиорациони систем

На територији Града Сремска Митровица постоји систем за одводњавање, који се састоји од 12 сливова, шест дренажних система на око 27 000ha, са дужином канала 1 148km. У интересу високе поузданости, неопходно је континуирано и програмирано одржавање постојећих система. Такође је потребно наставити ширење и комплетирање мелиорационих система, а активности, осим на одводњавање, усмерити на наводњавање.

3.6.7. Електроенергетска инфраструктура

Град Сремска Митровица се налази у конзумном подручју ЕД „Сремска Митровица”, осим насељеног места Јарак, које се налази у конзумном подручју ЕД „Рума“ и седам мачванских села, која се налазе у конзумном подручју ЕД „Шабац“. Напајање Града Сремска Митровица електричном енергијом врши се из трафо-станице (ТС) 110/35/20 KV „Сремска Митровица 1“ и ТС „Сремска Митровица 3” (110/20KV), ТС „Босут“ (35/10 KV), ТС „Кузмин“ (35/10 KV), ТС „Исток“ (35/10 KV).

Дужине далековода (ДВ) и кабловских водова средњег напона (КВ), на конзумном подручју ЕД „Сремска Митровица“, по напонским нивоима су:

1. ДВ 10 kV: 10km (105 стубова)
2. ДВ 20 kV: 126km (1260 стубова)
3. ДВ 35 kV: 39,5km (395 стубова)
4. КВ 10 kV: 4,5km
5. КВ 20 kV: 109km
6. КВ 35 kV: 5km

3.6.8. Гасификација

Гасификација Сремске Митровице званично се везује за 1998. годину, када је основано ЈП „Срем-гас” за дистрибуцију природног гаса тада Општине Сремска Митровица. Од момента свог оснивања, ово предузеће је остварило 36% пројектованих активности, односно, изграђено је 230km гасне мреже, 70% територије градског насеља Сремска Митровица је покривено гасном мрежом, насељена места Лаћарак и Мачванска Митровица, као и сеоска насеља: Јарак, Шашинци, Салаш Ноћајски и делимично Ноћај. На гасну мрежу је прикључено 5 200 домаћинстава (4 500 активних потрошача) и 220 правних лица.

3.6.9. Телекомуникације

На територији Града Сремска Митровица налази се 24 поште. Већина становника сеоских насеља може да користи поштанске услуге у свом или суседном селу.

Телефонске централе на територији Града Сремска Митровица су дигитализоване и као такве способне да поред фиксне телефоније у највећем броју насељених места, пружају и услуге *broad band-a* (ADSL и IPTV).

Садашњи капацитет и распоред базних станица пружа задовољавајућу покривеност и функционисање мобилне телефоније у 2G и 3G технологији. У току је модернизација бежичне приступне мреже и увођење LTE технологије.

Предузеће „Телеком Србија“ континуирано ради на побољшању мобилне мреже, у складу са потребама и ситуацијом на терену и анализом економске оправданости улагања у нове објекте мобилне телефоније.

3.7. Туризам

Туризам је комплексна и специфична делатност у односу на остале делове привреде. Као друштвено-економска активност је повезана са бројним активностима у оквиру привредног и друштвеног система. Најзначајније компоненте за развој туризма су: природно окружење, локална заједница, друштвени живот, култура, традиција, обичаји и занати. Туризам је уједно и последица и подстицај развоја укупног друштвеног система.

3.7.1. Стање туризма у Србији

За нашу земљу као и за остале земље у развоју туризам представља најзначајнију извозну привредну грану. Србија поседује повољан геостратешки положај, добру саобраћајну повезаност са централном Европом и Блиским истоком, која омогућава прилив великог броја страних туриста. Нетакнута природа, богатство планина, река, језера, термалних извора и бања, културно-историјско наслеђе, омогућава развој туризма у Србији.

3.7.2. Рурални туризам

Туризам, који се организује у руралним срединама, зове се рурални или сеоски туризам, јер управо руралне средине представљају главну рецептивну туристичку организацију. Активности, које су погодне за развој руралног туризма, обухватају пољопривреду, манифестације, гастрономију, фолклор, етнологију, занатство и остале активности на сеоском газдинству. Рурална подручја су специфичне и комплексне привредне, друштвене, еколошке и просторне области у којима живи и до 50% укупног становништва. Срем има изузетно богате природне и културне вредности као туристичка дестинација. Северни део Срема, између Дунава и Фрушке горе, има повољне услове за развој винског туризма, док јужни део Срема има повољне услове за развој сеоског и етно-туризма. Поред винског и сеоског туризма, Срем има потенцијал за развој и других видова туризма као што су: еко туризам, културни туризам, верски туризам и омладински туризам.

3.7.3. Рурални туризам у Граду Сремска Митровица

Град Сремска Митровица располаже потенцијалима значајним за развој туризма. Антички град Сирмијум, оставио је бројне локалитете, међу којима се издваја Царска палата, Житни трг на којем се налази део старог градског језгра, Базилика Св. Димитрија

и Музеј Срема са експонатима из римског периода, од којих су многобројни пронађени у руралном подручју. У Сремској Митровици постоје бројне установе културе и уметничка удружења: Галерија „Лазар Возаревић“, Школа цртања и сликања „Мартин центар“, Библиотека „Глигорије Возаревић“, Позориште „Добрица Милутиновић“, Центар за културу „Сирмијумарт“, Завод за заштиту споменика, Архив Срема, Установа за неговање културе „Срем“...

На територији Града Сремска Митровица налазе се позната излетишта у оквиру Националног парка Фрушка гора (Лежмимир и Летенка) и фрушкогорски манастири (Ћипша, Петковица, Шишатовач, Кувеждин). Фрушка гора омогућава сигуран и пријатан боравак туриста уз непосредан доживљај очуване природе. Усамљену острвску планину у Панонској низији, одликују локалитети специфичних геолошких, геоморфолошких и других облика, значајни шумски типови станишта и станишта заштићених врста. Велики садржај туристичких активности су: излети, шетње, јахање коња, пењање по стенама, риболов, циклотуризам, уживање у пејзажима и могућност прављења фотографија пејзажа.

Велики потенцијал за речни туризам и спортски риболов представља река Сава, која је у свом току код града идеална за овакав вид рекреације (Сремска Митровица има модерну обалоутврду и могућност пристајања бродова, као и уређену градску плажу, једну од најатрактивнијих у Србији). Природна атракција је и Специјални резерват природе „Засавица“.

Број категорисаних смештајних објеката у Граду Сремска Митровица је деветнаест. Као највеће кочнице развоја сремскомитровачког туризма, сматрају се мањак смештајних капацитета и неулагање у њихово проширење и реновирање.

3.8. Социјална политика

Унапређењем квалитета живота у руралним подручјима, подразумева се и борба против дискриминације и социјалне искључености. Град Сремска Митровица треба да обезбеди услове за нормалан раст и развој деце и младих, уз побољшање њиховог положаја и повећања активизма који подстиче њихов креативни рад и активно учешће у локалној средини. Неопходно је развити системску мрежу подршке и пружања услуга корисницима у области социјалне политике.

Регионални центар у области здравствене заштите јесте Град Сремска Митровица. Носиоци активности су Општа болница, Завод за јавно здравље, Дом здравља и Апотека Сремска Митровица. Једина установа, у области социјалне заштите на територији Града Сремска Митровица јесте Центар за социјални рад „Сава“, у којој се континуирано развија социјална и породично правна заштита корисника.

У Граду Сремска Митровица постоји Канцеларија за младе, основана 01.12.2008. године, која се бави проблематиком младих, како би им се обезбедио квалитетнији и садржајнији живот.

Невладин сектор на територији Града Сремска Митровица није довољно развијен. На то нам указује непостојање евиденције НВО (омладински, еколошки, спортски, економски, хуманитарни итд.) сектора.

На основу укупног броја старих лица која живе у Републици Србији, недовољан је капацитет установа за њихов смештај. Тренд решавања овог проблема су приватни домови, али и даље са скупом услугом за већину корисника. У Граду Сремска Митровица живи 15 798 пензионера. Постоји потреба за отварањем дома за смештај старих лица и клубова за пензионере.

Рурална подручја одликује, значајно заостајање у развоју, за урбаним подручјем, а друштвени производ по становнику је, за 1/4 нижи је од националног. На економски и социјални развој руралних подручја утичу елементи људског капитала, у које спадају: образованост, запосленост, здравствено стање и социјална заштита.

3.8.1. Перцепција руралног становништва о потребама

Током израде стратешког документа са представницима институција, на радним групама, урађена је анализа потреба и перцепција на основу два метода. Први је био SWOT анализа а други, упитник о проблемима руралног становништва, који је на састанку са радним групама презентован а затим путем електронске поште прослеђен члановима.

3.8.2. Анализа анкете: Проблеми руралних средина и руралног становништва

Током два састанка са радним групама, члановима је презентован упитник на тему: *Проблеми руралних средина и руралног становништва*, који им је достављен путем електронске поште. Наредних седам дана прикупљани су одговори и добијени резултати. Заинтересоване стране за израду стратешког документа су идентификовале кључне проблеме који су, детаљном анализом упитника, на основу утицаја расподељени у две групе: на узроке и последице.

Табела 4. Анализа проблема руралних средина и руралног становништва

Узрок	Последица
1. Неадекватна подршка аграру/недовољна финансијска средства	1. Депопулација
2. Доступност информација на селу	2. Депривација
3. Инфраструктура	3. Незапосленост
4. Изостанак планирања	4. Изостанак нових технологија
5. Степен образовања	5. Неконкурентност
6. Изостанак прерађивачке индустрије у пољопривреди	6. Изостанак културних садржаја на селу
7. Изостанак зонирања	7. Уситњени поседи
8. Изостанак јавног и приватног партнерства	

Кроз развој Стратегије руралног развоја, директно ће се утицати на узроке проблема, чије ће решавање допринети дугорочном ублажавању последица.

Из одговора на питање: *на кога има утицај овакво стање у руралном подручју*, може се закључити, да су заинтересоване стране свесне да без интегралног развоја руралног и урбаног, нема опстанка. Како је један од одговора био, да без развијеног села нема ни града, уколико изостане интегрални приступ приликом спровођења стратешког документа, јавиће се последице и у урбаној зони.

Све заинтересоване стране се слажу да је хитност решавања проблема велика. У подједнаком постотку одговор је: *хитно и веома хитно*.

Заинтересоване стране су препознале последице до којих би дошло, уколико се не би приступило решавању проблема: наставак одумирања села, миграција, пре свега младог становништва у градове, сиромашење становништва руралног подручја, смањење пољопривредне производње и неравномеран развој села и града.

Приоритети које су предвидели чланови радних група могу се категоризовати на следећи начин:

- Финансијака подршка и субвенције за останак на селу;
- Стручно усавршавање, радионице које би допринеле информисаности и едукованости становништва;
- Унапређење културног садржаја у руралном подручју;
- Израда стратешког плана за развој подручја;
- Улагање у инфраструктуру у руралном подручју.

На основу добијених одговора приступљено је изради мера и планова за развој руралног подручја Града Сремска Митровица.

3.9. SWOT анализа

SWOT анализа је рађена у оквиру три састанка са радним групама. На првом састанку рађена је појединачна SWOT анализа за сваку тематску област. Након састанка прва верзија SWOT анализе, прослеђена је члановима радних група на коментар. На другом састанку, обједињене су по две радне групе и заједно је коментарисана и коригована анализа. Током другог састанка представљен је и упитник о потребама руралног становништва, који им је заједно са другом верзијом прослеђен након састанка.

Трећа, финална радионица, имала је за циљ верификацију једне заједничке SWOT анализе, на основу свих коментара које су дали представници радних група.

Табела бр.5 SWOT анализа

снаге	слабости
- Повољан геостратешки положај - Очувана животна средина и природне вредности (река Сава, НП Фрушка гора, СРП „Засавица“, равница, ловишта, језера) - Постојање хигијенски исправне воде за пиће - Повољне рељефне и климатско-едафске карактеристике, погодне за развој ратарске и повртарске производње - Фрушка гора, природни ресурс за развој воћарства, виноградарства и пчеларства - Принос у ратарској производњи изнад републичког просека - Усвојен Просторни план Града Сремска Митровица 2008-2028, Мастер план одрживог развоја Фрушке горе од 2012. до 2022. и ППППН Специјалног резервата природе „Засавица“ - Израђене студије гасификације, документација за канализациону мрежу, елаборати о резервама воде за пиће - Издавање грађевинских дозвола у законским роковима - Подршка јавног, цивилног и приватног сектора руралном развоју - Финансијска подршка локалне самоуправе намењена развоју различитих циљних група - Културно-историјска баштина - Нематеријална баштина - Постојање земљишта у јавној својини Града Сремска Митровица, погодног за индустријску производњу (радне зоне) - Развијена телекомуникациона мрежа - Расположена радна снага - Развијено основно и средње образовање	- Лоше стање основних и атарских путева - Неопремљеност радних зона у селима инфраструктуром - Потешкоће у ширењу нисконапонске електроенергетске мреже, на подручје у коме се развија воћарство и повртарство - Недовољна уређеност каналске мреже за наводњавање и одводњавање - Неодржавање атмосферске каналске мреже - Непостојање фекалне канализације у селима - Недовољно решено питање анималног отпада - Систем управљања комуналним отпадом је недовољно уређен - Непостојање елабората о зонама санитарне заштите изворишта - Непостојање планова детаљне регулације - Неинформисаност и незаинтересованост пољопривредника у погледу увођења нових технологија, стандарда и прописа - Сваштарење у пољопривредној производњи - Застарелост пољопривредне механизације - Мали број задруга, удружења и кластера - Недостатак складишних и прерађивачких капацитета, као и финалних производа - Слаб генетски потенцијал и смањење сточног фонда - Недовољна диверсификација руралне економије - Непрепознавање туризма као профитабилне привредне делатности - Непрепознавање културно-историјских и амбијенталних вредности краја као туристичког производа - Неразвијеност етно-еко зона и породичног предузетништва - Низак ниво процедура за контролу квалитета туристичких услуга и производа - Непостојање туристичке инфраструктуре - Недовољна развијеност речног путничког саобраћаја и наутичке инфраструктуре - Слаба повезаност путника са градским насељем јавним превозом - Запуштени и неискоришћени јавни објекти

	- Недостатак културних, забавних и спортско рекреативних садржаја - Јавне институције у руралном подручју немају примењен универзални дизајн (доступност особама са инвалидитетом) - Недовољна социјална услуга - Веома ниска еколошка свест - Родна неравноправност - Депопулација
могућности	претње
- Постојање плићих водоносних издана - Коришћење геотермалних извора - Јефтин железнички и речни транспорт робе - Производња и коришћење енергије из обновљивих извора - Развој прехранбене индустрије - Подстицај развоја породичних пољопривредних газдинстава и породичног предузетништва - Брендирање производа са географским пореклом - Органска производња - Унапређење заштите добробити и здравља животиња - Унапређење туристичке понуде, услуга и производа - Развој ловног и риболовног туризма - Међународне бициклическе и пешачке руте - Очување амбијенталних целина и ревитализација традиционалног наслеђа - Заинтересованост јавног и приватног сектора за планирање руралног развоја - Могућност коришћења ЕУ и домаћих инвестиционих фондова - Могућност прекограничне сарадње	- Политичка нестабилност - Неусаглашеност и недостатак правне регулативе - Недовољна контрола примене постојећих прописа - Незаинтересованост државе да уреди тржиште - Недостатак новчаних средстава - Претварање пашњака у обрадиве површине - Загађење животне средине неконтролисаним коришћењем средстава за заштиту биља и минералних ђубрива - Девастација села - Низак проценат високообразованих људи

3.10. Закључци

На основу SWOT анализе и урађене анализе потреба по тематским областима, урађена је, приоритизација области за развој са мерама:

ОПШТИ ЦИЉ 1: Повећање конкурентности пољопривреде и развој прерађивачке индустрије уз одрживо коришћење природних ресурса

Специфични циљ 1.1. Унапређење и модернизација пољопривредне производње, кроз већу примену знања и стварање квалитетних производа високо додате вредности

Мера 1.1.1. Улагања у пољопривредна газдинства кроз подстицаје за унапређење производње

Мера 1.1.2. Едукација произвођача ради унапређења пољопривреде производње

Мера 1.1.3. Подстицање прераде пољопривредних производа у циљу стварања додате вредности

Специфични циљ 1.2. Удруживање пољопривредних произвођача ради унапређења пласмана и маркетинга пољопривредних производа

Мера 1.2.1. Техничка подршка удружењима пољопривредних произвођача

Мера 1.2.2. Заједничка промоција и презентација производа са географског подручја

Мера 1.2.3. Процена потенцијала региона у циљу бољег коришћења природних ресурса

Специфични циљ 1.3. Одрживо управљање земљиштем

Мера 1.3.1. Комасација земљишта

Мера 1.3.2. Подизање ветрозаштитних појасева

Мера 1.3.3. Правилно ђубрење кроз анализу квалитета плодности земљишта

Мера 1.3.4. Издавање државног земљишта у закуп

Специфични циљ 1.4. Подстицање и промовисање органске пољопривредне производње и заштита аутохтоних сорти и раса

Мера 1.4.1. Процена потенцијала региона у циљу бољег коришћења природних ресурса

Мера 1.4.2. Развој производње висококвалитетних производа

ОПШТИ ЦИЉ 2: Диверсификација економских активности у руралном подручју, уз очување културно-историјске баштине

Специфични циљ 2.1. Развој и диверсификација економских активности на селу

Мера 2.1.1. Изградња и афирмација регионалних брендова, заштита географског порекла и аутохтоних производа, афирмација и очување локалне кухиње

Мера 2.1.2. Подршка очувању старих заната

Мера 2.1.3. Едукација и информисање руралног становништва о могућностима развоја туризма на примерима добре праксе

Специфични циљ 2.2. Развој и промоција туризма

Мера 2.2.1. Унапређење туристичке инфраструктуре као предуслов за развој туристичких дестинација и руралног туризма

Мера 2.2.2. Унапређење капацитета за пружање туристичких и угоститељских услуга

Мера 2.2.3. Подршка организовању специфичних културних активности (догађаја, манифестација)

Мера 2.2.4. Ревитализација нематеријалног наслеђа

Мера 2.2.5. Подстицај заинтересованим ловачким и риболовачким удружењима за развој и унапређење ловног и риболовног туризма

Мера 2.2.6. Унапређење туристичког производа

Специфични циљ 2.3. Промоција културно - историјског наслеђа

Мера 2.3.1. Промоција културно - историјског наслеђа

ОПШТИ ЦИЉ 3: Унапређење квалитета и услова живота у руралном подручју

Специфични циљ 3.1. Развој инфраструктуре

Мера 3.1.1. Подизање квалитета услуга и нивоа безбедности саобраћаја на државним и општинским путевима

Мера 3.1.2. Комплетирање саобраћајног система јавних државних и општинских путева

Мера 3.1.3. Изградња или обележавање бициклистичких стаза уз јавне путеве који повезују туристичке зоне

Мера 3.1.4. Побољшање комуналне инфраструктуре

Мера 3.1.5. Побољшање електро-снабдевања

Мера 3.1.6. Унапређење пољопривредне инфраструктуре

Мера 3.1.7. Унапређење гасификације руралног подручја

Специфичан циљ 3.2. Уједначена здравствена услуга у руралном подручју

Мера 3.2.1. Унапређење здравствених услуга

Мера 3.2.2. Унапређење социјалне политике у руралном подручју

Специфични циљ 3.3. Развој људских ресурса

Мера 3.3.1. Унапређење квалитета образовања

Мера 3.3.2. Подизање свести код жена и њихово укључивање у агробизнис

Мера 3.3.3. Повећање активизма код младих у руралном подручју

Мера 3.3.4. Подизање техничко - оперативних капацитета Агенције за рурални развој

Специфичан циљ 3.4. Развијање спортско-рекреативних активности на селу

Мера 3.4.1. Ревитализација постојећих спортских терена у руралним подручјима

Мера 3.4.2. Ревитализација спортских сала и игралишта у оквиру школа

Мера 3.4.3. Припрема техничке документације за балон сале у руралним подручјима

Мера 3.4.4. Изградња балон сала у руралним подручјима

Специфични циљ 3.5. Подстицање коришћења обновљивих извора енергије и заштита животне средине

Мера 3.5.1. Смањење и селекција отпада у руралним подручјима

Мера 3.5.2. Подстицање коришћења обновљивих извора енергије

3.10.1. Акциони план

Табела бр. 6 Акциони план

1. Општи циљ: Повећање конкурентности пољопривреде и развој прерађивачке индустрије уз одрживо коришћење природних ресурса						
1.1. Специфични циљ: Унапређење и модернизација пољопривредне производње кроз већу примену знања и стварање квалитетних производа високо додате вредности						
1.1.1. Мера: Улагања у пољопривредна газдинства кроз подстицаје за унапређење производње						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
1.1.1.1.	Ревитализација сточног фонда	1) Набавка квалитетних приплодних грла 2) Примена вештачког осемењавања 3) Изградња центра за вештачко осемењавање	АРПСМ, НВО, јавни и приватни сектор, удружења узгајивача животиња	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Број набављених квалитетних приплодних грла, број осемењених уматичених грла, израђена техничко-технолошка документација, изграђен центар
1.1.1.2.	Адаптација постојећих, изградња нових објеката и опреме за смештај стоке	1) Израда техничке документације 2) Адаптација постојећих, изградња нових објеката и опреме за смештај стоке	РПГ, АРПСМ, Град Сремска Митровица, релевантни факултети	Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Број адаптираних и изграђених објеката, број набављене опреме за смештај стоке,

						број израђене техничке документације
1.1.1.3.	Набавка опреме за производњу сточне хране		РПГ, приватни сектор, факултети	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број опреме за производњу сточне хране
1.1.1.4.	Унапређење воћарско-виноградарске производње		РПГ, приватни сектор, АРПСМ, факултети	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број хектара под засадом, број регистрованих газдинстава воћарско-виноградарске производње, проценат повећања приноса
1.1.1.5.	Унапређење ратарске производње		РПГ, приватни сектор, АРПСМ, факултети	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број хектара под ратарском културом, проценат повећања приноса
1.1.1.6.	Унапређење пчеларске производње	Унапређење производње селекционисаних матица	РПГ, приватни сектор, АРПСМ, факултети	Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број пчелињих друштава по пчелару
1.1.1.7.	Унапређење производње лековитог, зачинског биља и печурака		РПГ, приватни сектор, АРПСМ, факултети	Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број хектара лековитог, зачинског биља, број

						амбалажних јединица печурака, број производа на тржишту, број регистрованих произвођача печурака
1.1.1.8.	Развој повртарске производње		РПГ, приватни сектор, АРПСМ, факултети	Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број хектара под повртарском културом
1.1.1.9.	Набавка пољопривредне механизације		Локална самоуправа, РПГ, приватни сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број набављених пољопривредних машина
1.1.1.10.	Подизање противградне заштите		Удружење воћара, РПГ, задруге	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број хектара заштићених противградном заштитом
1.1.2. Мера: Едукација произвођача ради унапређења пољопривредне производње						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
1.1.2.1.	Едукација произвођача у различитим областима пољопривредне		ПСС, удружења, АРПСМ, научно-истраживачке институције	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни	2014-2020	Број радионица, број учесника по радионици

	производње			капитал		
1.1.2.2.	Едукација произвођача о добробити животиња		ПСС, удружења, АРПСМ, научно- истраживачке институције	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број радионица, број учесника по радионици
1.1.2.3.	Подстицање пољопривредних произвођача на правилно одлагање амбалаже пестицида кроз едукацију		ПСС, удружења, АРПСМ, научно- истраживачке институције	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број радионица, број учесника по радионици
1.1.2.4.	Формирање демонстрационих поља и фарми за пренос знања		ПСС, удружења, АРПСМ, научно- истраживачке институције	Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број формираних демонстрацион их поља
1.1.2.5.	Фарм менаџмент		ПСС, удружења, АРПСМ, научно- истраживачке институције	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број радионица, број учесника по радионици
1.1.3. Мера: Подстицање прераде пољопривредних производа у циљу стварања додате вредности						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
1.1.3.1.	Информисање и едуковање пољопривредних произвођача о могућностима и исплативости стварања производа		ПСС, удружења, АРПСМ, релевантне институције	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број радионица, број учесника по радионици

	са додатом вредношћу на конкретним примерима из праксе					
1.1.3.2.	Унапређење складишних капацитета малих произвођача	1) Израда техничке документације 2) Унапређење складишних капацитета малих произвођача	РПП, правна и физичка лица, НВО сектор, Град Сремска Митровица	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број технолошких пројеката, број изграђених складишта
1.1.3.3.	Унапређење прерађивачких капацитета малих месних прерађивача	1) Израда техничке документације 2) Унапређење прерађивачких капацитета месних прерађивача	АРПСМ, Град Сремска Митровица, приватни сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број технолошких пројеката, број објеката са употребном дозволом
1.1.3.4.	Унапређење прерађивачких капацитета малих млечних прерађивача	1) Израда техничке документације 2) Унапређење капацитета млечних прерађивача	АРПСМ, Град Сремска Митровица, приватни сектор	Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број технолошких пројеката, број објеката са употребном дозволом
1.1.3.5.	Унапређење капацитета прерађивача пчелињих производа	1) Израда техничке документације 2) Унапређење капацитета ча пчелињих производа	АРПСМ, Град Сремска Митровица приватни сектор	Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број технолошких пројеката, број објеката са употребном дозволом
1.1.3.6.	Унапређење прераде лековитог, зачинског биља и печурака	1) Израда техничке документације 2) Унапређење прераде лековитог, зачинског биља и	АРПСМ, Град Сремска Митровица, приватни сектор	Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број технолошких пројеката, број објеката са употребном дозволом

		печурака				
1.1.3.7.	Унапређење капацитета прераде воћа и поврћа	1) Израда техничке документације 2) Унапређење прерађивачких капацитета прераде воћа и поврћа прерађивача	АРПСМ, Град Сремска Митровица, правна лица	Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број технолошких пројеката, број објеката са употребном дозволом
1.1.3.8.	Подршка сертификацији и стандардизацији		Град Сремска Митровица, Пиватни сектор, АРПСМ, научно-истраживачке институције	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број сертифицираних и стандардизованих производа-услуга
1.1.3.9.	Изградња хладњаче са контролисаном атмосфером за чување и складиштење воћа	1) Израда техничке документације 2) Изградња хладњача	Правна и физичка лица као РПГ	Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број технолошких пројеката, број објеката са употребном дозволом
1.1.3.10.	Изградња малих сушара	1) Израда техничке документације 2) Изградња сушара малог капацитета	Правна лица и физичка лица као РПГ	Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2014-2020	Број технолошких пројеката, број објеката са употребном дозволом
1.2. Специфични циљ: Удруживање пољопривредних произвођача ради унапређења пласмана и маркетинга пољопривредних производа						
1.2.1. Мера: Техничка подршка удружењима пољопривредних произвођача и задругама						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
1.2.1.1.	Подршка за рад удружењима пољопривредних		АРПСМ, удружења,	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство,	2014-2020	Број активних удружења

	произвођача			ЕУ фондови		
1.2.1.2.	Смањење плаћања комуналних и осталих општинских такси приликом изградње прерађивачких или складишних капацитета од стране задруга		Јавни сектор	Локална самоуправа	2015-2020	Број издатих решења којима се задруге ослобађају дела таксе
1.2.2. Мера: Заједничка промоција и презентација производа са географског подручја						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
1.2.2.1.	Обезбеђење изложбеног, продајног простора удружењима пољопривредних произвођача		АРПСМ, удружења, РПГ Туристичка организација	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2015-2020	Обезбеђен простор са домаћим производима, број производа
1.2.2.2.	Визуелизација производа са географског подручја (подразумева израду визуелног идентитета пољопривредних производа)		АРПСМ, Удружења, РПГ	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, приватни капитал	2015-2020	Број производа са визуелним идентитетом
1.2.3. Мера: Процена потенцијала региона у циљу бољег коришћења природних ресурса						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
1.2.3.1.	Креирање базе података		АРПСМ	Локална самоуправа, Покрајина,		Формирана база података

	пољопривредних произвођача и пружаоца пољопривредних услуга на територији Града Сремска Митровица			Министарство, ЕУ фондови	2014-2016	
1.2.3.2.	Израда пројеката рејонизације за развој воћарске, виноградарске и повртарске производње		АРПСМ, локална самоуправа, научно- истраживачке институције	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Израђен елаборат о рејонизацији воћарске, виноградарске и повртарске производње
1.3. Специфични циљ: Одрживо управљање земљиштем						
1.3.1. Мера: Комасација земљишта						
1.3.2. Мера: Подизање ветрозаштитних појасева						
1.3.3. Мера: Правилно ђубрење кроз анализу састава земљишта						
1.3.4. Мера: Издавање државног земљишта у закуп						
1.4. Специфични циљ: Подстицање и промовисање органске пољопривредне производње и заштита аутохтоних сорти и раса						
1.4.1. Мера: Процена потенцијала региона у циљу бољег коришћења природних ресурса у сврху органске производње						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
1.4.1.1.	Креирање базе података о пољопривредним произвођачима који се баве органском пољопривредом или су у процесу конверзије		АРПСМ	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2016	Формирана база података

1.4.1.2.	Израда пројеката рејонизације воћарске, виноградарске и повртарске органске производње		АРПСМ, научно-истраживачке институције	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2016	Израђен елаборати о рејонизацији воћарске, виноградарске и повртарске производње
1.4.2. Мера: Развој производње висококвалитетних производа						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
1.4.2.1.	Успостављање органске производње кроз обуке и пилот газдинства		АРПСМ, пољопривредна газдинства, ПСС, НВО, научно-истраживачке институције	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2016	Број пилот газдинстава број радионица, број учесника по радионици
1.4.2.2.	Информативне и промотивне кампање усмерене на произвођаче за прелазак на органску производњу коришћењем примера добре праксе		АРПСМ, пољопривредна газдинства, ПСС, НВО	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2016	Број радионица, број учесника по радионици, број промотивних акција
1.4.2.3.	Континуирана едукација потрошача о користима контролисане производње хране и органске хране		АРПСМ, пољопривредна газдинства, ПСС, НВО	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2016	Број радионица, број учесника по радионици, број промотивних акција

1.4.2.4.	Увођење информација о органској производњи и контролисано-безбедној производњи у образовни програм основних и средњих школа (неформално образовање, секције)		АРРСМ, пољопривредна газдинства, ПСС, НВО сектор, медији	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Број радионица, број учесника по радионици
2. Општи циљ: Диверсификација економских активности у руралном подручју, уз очување културно-историјске баштине						
2.1. Специфични циљ: Развој и диверсификација економских активности на селу						
2.1.1. Мера: Изградња и афирмација регионалних брендова, заштита географског порекла и аутохтоних производа, афирмација и очување локалне кухиње						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
2.1.1.1.	Брендирање и заштита географског порекла традиционалних прехранбених производа и пића		Град Сремска Митровица, АРРСМ, индивидуални произвођачи, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, други донатори и приватни капитал	2014-2016	Број одржаних едукација, број заинтересованих учесника на едукацијама, број формираних удружења
2.1.1.2.	Брендирање локалних услуга	1) Креирање туристичких производа 2) Креирање специфичних услуга 3) Едукација пружаоца услуга	Град Сремска Митровица, АРРСМ, индивидуални произвођачи, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови, други донатори и приватни капитал	2014-2016	Број креираних туристичких производа, број услуга, број одржаних едукација, број присутних на едукацијама

2.1.1.3.	Афирмација брендова	1) Организовање манифестација у циљу промоције бренда 2) Учесће у другим манифестацијама, сајмовима 3) Подршка манифестацијама које подстичу промоцију традиционалне припреме прехранбених производа и напитака специфичних за географско подручје	Град Сремска Митровица, АРРСМ, Економска школа, угоститељски објекти, индивидуални произвођачи, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови и приватни капитал	2015-2020	Број промотивних активности на годишњем нивоу, број гостовања у медијима, број организованих манифестација, број учесника у манифестацијама
2.1.2. Мера: Подршка очувању старих заната						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
2.1.2.1.	Спровођење сертифициване обуке за рад традиционалним занатима		Град Сремска Митровица, АРРСМ, НСЗ, средња стучна школа, мајстори традиционалних заната, удружења	Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Број заинтересованих, број реализованих обука, врсте заната обухваћених обукама, број сертификата
2.1.2.2.	Стварање базе		АРРСМ	Локална самоуправа,		Формирана база

	података активних мајстора и традиционалних занатских радионица			Покрајина	2015-2017	података
2.1.2.3.	Едукација руралног становништва у циљу удруживања и продаје производа кућне радиности и рукотворина		Град Сремска Митровица, Туристичка организација, удружења жена у руралним срединама, пољопривредна газдинства	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Број едукација, број заинтересованих, формирано интересно удружење, формиран интересни кластер
2.1.2.4.	Подршка домаћој радиности за набавку опрема и материјала		Индивидуални произвођачи, РПГ, удружења жена, удружења занатлија, интересни кластер, трговинско-занатске радње, мала и средња предузећа	Покрајина, Министарство, ЕУ и други фондови	2016-2020	Број захтева за подршку, број подржаних иницијатива
2.1.2.5.	Брендирање занатског производа као сувенира		Удружења, кластери	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2016-2020	Брендиран занатски производ
2.1.3. Мера: Едукација и информисање руралног становништва о могућностима развоја туризма на примерима добре праксе						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори

2.1.3.1.	Формирање базе података пружалаца услуга у руралном развоју		АРПСМ, Туристичка организација, месне канцеларије, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2016	Формирана база података, број пружалаца услуга обухваћени базом података
2.1.3.2.	Упознавање потенцијалних пружалаца услуга у руралном туризму са законским обавезама и нормама, врстама услуга кроз радионице и примере добре праксе	1) Пружање информација о категоризацији објеката 2) Пружање техничке подршке приликом категоризације објеката	Град Сремска Митровица, АРПСМ, Туристичка организација, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Број учесника радионица, број категорисаних објеката
2.1.3.3.	Обезбеђивање подстицајних средстава	1) Информисање заинтересованих о доступним фондовима, 2) Оснивање фонда за подстицај сеоском туризму у локалној самоуправи	Град Сремска Митровица, АРПСМ, Туристичка организација, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Број поднетих захтева, број корисника субвенција, основан фонд
2.2. Специфични циљ: Развој и промоција туризма						
2.2.1. Мера: Унапређење туристичке инфраструктуре као предуслов за развој туристичких дестинација и руралног туризма						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
2.2.1.1.	Оснивање ресурс центра за унапређење		Индивидуални произвођачи-	Локална самоуправа, Покрајина,		Број пилот газдинстава,

	услуга и производа, као и умрежавање релевантних актера у руралном туризму		газдинства, НВО сектор, АРПСМ, Град Сремска Митровица	Министарство, ЕУ фондови и други донатори	2014-2016	број корисника, број одржаних обука, број учесника на обукама
2.2.1.2.	Формирање инфо-пултова	.	Град Сремска Митровица, АРПСМ, индивидуални произвођачи-газдинства, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови и други донатори	2014-2016	Број регистрованих посетилаца-туриста, број инфо-пултова, количина промотивног материјала
2.2.2. Мера: Унапређење капацитета за пружање туристичких и угоститељских услуга						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
2.2.2.1.	Адаптација и реконструкција простора за смештај и пружање туристичких и угоститељских услуга		Град Сремска Митровица, Туристичка организација, КРПГ, НВО сектор	Министарство, ЕУ и други фондови, приватни капитал	2015-2020	Број адаптираних и реконструисаних смештајних капацитета
2.2.2.2.	Набавка мобилијара за унапређење туристичке услуге		Град Сремска Митровица, Туристичка организација, КРПГ, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, фондови, приватни капитал	2015-2016	Број и спецификација набављеног мобилијара
2.2.3. Мера: Подршка организовању специфичних културних активности (догађаја, манифестација)						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори

2.2.3.1.	Подршка организовању манифестација које промовишу културу, традицију и мултикултуралност у руралном подручју и обележавању јубилеја		Град Сремска Митровица, установе културе кластери, удружења жена, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ и други фондови	2014-2020	Број одржаних манифестација, број посетилаца културних манифестација, број учесника
2.2.4. Мера: Ревитализација нематеријалног наслеђа						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
2.2.4.1	Едукација и подршка културно - уметничким удружењима у руралним срединама		Град Сремска Митровица, основне школе, центри за културу, КУД-ови	Локална самоуправа, Покрајина	2014-2020	Број културно-уметничких друштава обухваћених програмом, број едукација и број учесника на едукацијама
2.2.4.2	Подршка функционисању локалних културних центара и укључивању у шире културне и туристичке манифестације		Град Сремска Митровица, Туристичка организација, центри за културу	Локална самоуправа, Покрајина	2014-2020	Број манифестација, број КУД-ова укључених у рад локалних уметничких центара
2.2.5. Мера: Подстицај заинтересованим ловачким и риболовачким удружењима за развој и унапређење ловног и риболовног туризма						
2.2.6. Мера: Унапређење туристичког производа						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
2.2.6.1	Подршка пружаоцима		Град Сремска	Покрајина,		Број пружалаца

	туристичких услуга у руралном развоју, у креирању туристичког производа		Митровица, Туристичка организација, сеоска туристичка домаћинства	Министарство, ЕУ и други фондови	2014-2020	туристичких услуга, број креираних туристичких производа
2.2.6.2.	Формирање нових туристичких производа и брендирање		Град Сремска Митровица, удружења, сеоска туристичка домаћинства	Покрајина, Министарство, ЕУ и други фондови	2015-2020	Број брендираних туристичких производа
2.2.6.3.	Унапређење маркетинга и комуникације у руралном туризму		Град Сремска Митровица, Туристичка организација, АРРСМ	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Број сајтова, број и врсте промотивног материјала
2.3. Специфични циљ: Промоција културно–историјског наслеђа						
2.3.1. Мера: Промоција културно–историјског наслеђа						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
2.3.1.1.	Финансијски подстицаји за чување и одржавање добара која су споменици културе		Завод за заштиту споменика културе, Туристичка организација, власници културних добара	Министарство, Покрајина	2014-2020	Број финансијски подржаних програма
2.3.1.2.	Туристичка и информативна сигнализација на споменицима културе		Завод за заштиту споменика, Туристичка организација,	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ и други фондови	2014-2015	Постављена сигнализација

			власници културних добара			
2.3.1.3.	Израда приручника за обнову традиционалних објеката		Град Сремска Митровица, Завод за заштиту споменика културе	Покрајина, Министарство	2015-2018	Урађен приручник за обнову традиционалних објеката
2.3.1.4.	Подстицај примене традиционалних градитељских технологија, конструктивних и декоративних елемената изградњи стамбених и економских зграда у сеоској средини		Завод за заштиту споменика културе	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ и други фондови	2015-2020	Број изграђених/адаптираних објеката
2.3.1.5.	Примена метода заштите народног градитељског наслеђа заснована на принципима одрживог развоја		Завод за заштиту споменика културе, занатске радње и мајстори	Министарство, ЕУ фондови	2018-2020	Број реализованих пројеката
3. Општи циљ: Унапређење квалитета и услова живота у руралном подручју						
3.1. Специфични циљ: Развој инфраструктуре						
3.1.1. Мера: Подизање квалитета услуга и нивоа безбедности саобраћаја на државним и општинским путевима						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програм	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
3.1.1.1.	Санација и проширење коловоза на мрежи државних и		Град Сремска Митровица, Дирекција за	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, републичк		Км санираног пута

	општинских путева		изградњу Града Сремска Митровица, ЈП Пuteви Србије	а јавна предузећа, ЕУ фондови	2015-2020	
3.1.1.2.	Изградња пешачких стаза у сеоским насељима		Град Сремска Митровица, Дирекција за изградњу Града Сремска Митровица	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Км изграђене стазе
3.1.1.3.	Изградња нових и реконструкција постојећих путних објеката и елемената пута		Град Сремска Митровица, Дирекција за изградњу Града Сремска Митровица	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, републичка јавна предузећа, ЕУ фондови	2015-2020	Број реконструисаних путних објеката
3.1.1.4.	Подизање нивоа квалитета хоризонталне и вертикалне саобраћајне сигнализације		Град Сремска Митровица, Дирекција за изградњу Града Сремска Митровица	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, републичка јавна предузећа, ЕУ фондови	2015-2020	Број постављење сигнализације, број km хоризонталне сигнализације, број ознака на коловозу
3.1.1.5.	Санирање клизишта на деоници општинског пута Ђипша-Црвени Чот		Град Сремска Митровица, Дирекција за изградњу Града Сремска Митровица, Национални парк Фрушка гора	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Км санираног пута

3.1.2. Мера Комплетирање саобраћајног система јавних државних и општинских путева						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
3.1.2.1.	Изградња обилазнице у Кузмину на државном путу IB реда број 19		Град Сремска Митровица, Дирекција за изградњу Града Сремска Митровица, ЈП Пuteви Србије	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, републичка јавна предузећа ЕУ фондови	2015-2020	Км изграђеног пута
3.1.2.2.	Изградња деонице државног пута IIБ реда број 314 на деоници Чалма - Манђелос - Велики Радинци		Град Сремска Митровица, Дирекција за изградњу Града Сремска Митровица, ЈП Пuteви Србије	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, републичка јавна предузећа ЕУ фондови	2015-2020	Км изграђеног пута
3.1.2.3.	Изградња општинског пута манастир Петковица - Дивош		Град Сремска Митровица, Дирекција за изградњу Града Сремска Митровица	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Км изграђеног пута
3.1.2.4.	Изградња општинског пута на деоници Гргуревци - Партизански пут		Град Сремска Митровица, Дирекција за изградњу Града Сремска Митровица, Национални парк Фрушка гора	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Км изграђеног пута

3.1.3. Мера: Изградња или обележавање бициклических стаза уз јавне путеве који повезују туристичке зоне						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
3.1.3.1.	Римска бициклическа стаза Сремска Митровица- НП Фрушка гора		Покрајина, Град Сремска Митровица, Дирекција за изградњу Града Сремска Митровица, Туристичка организација, АРРСМ	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Км реконструисаног пута
3.1.3.2.	Еколошка бициклическа стаза Сремска Митровица- Засавица II		Покрајина, Град Сремска Митровица, Дирекција за изградњу Града Сремска Митровица, Туристичка организација, АРРСМ,	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Км реконструисаног пута
3.1.4. Мера: Побољшање комуналне инфраструктуре						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
3.1.4.1.	Изградња водоводне мреже за сеоско насеље Равње		Град Сремска Митровица, ЈКП „Водовод“	Локална самоуправа, сопствена средства	2014	9km изграђене водоводне мреже
3.1.4.2.	Обезбеђивање водоснабдевања сеоских насеља		Дирекција за изградњу града ЈКП „Водовод“	Локална самоуправа		7km водоводне мреже у Раденковићу и

	Раденковић и Ноћај				2015-2016	7km изграђене водоводне мреже у Ноћају
3.1.4.3.	Изградња бунара у Старој Бингули		Дирекција за изградњу града ЈКП „Водовод“	Локална самоуправа	2015	Изграђен бунар у функцији водоснабдевања
3.1.4.4.	Прикључење Бешеновачког Прњавора на систем водоснабдевања		Дирекција за изградњу града ЈКП „Водовод“	Локална самоуправа	2014-2015	1,5 km изграђене водоводне мреже
3.1.4.5.	Реконструкција водоводне мреже у викенд насељу Манђелошка планина и викенд насељу Лежмир		ЈКП „Водовод“	Сопствена средства	2014-2015	280 реконструисаних прикључака Манђ.планина и 200 прикључака у викенд насељу Лежмир
3.1.4.6.	Изградња и реконструкција канализационе мреже у насељеним местима Мачванска Митровица и Лаћарак		Град Сремска Митровица, Дирекција за изградњу града	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	m реконструисане канализационе мреже m изграђене канализационе мреже
3.1.4.7.	Чишћење и одржавање атмосферске канализационе мреже у сеоским насељима		Град Сремска Митровица, Дирекција за изградњу града ЈКП „Комуналије“	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	m очишћене канализационе мреже

3.1.5. Мера: Побољшање електро-снабдевања						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временск и оквир	Индикатори
3.1.5.1	Побољшање расвете сеоских средина		Град Сремска Митровица, ЕД СМ	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ и други фондови	2015-2020	Број бандера са светилкама
3.1.5.2	Спуштања електро мреже до воћарских и повртарских рејона		Град Сремска Митровица, ЕД СМ, правна лица	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ и други фондови, приватни капитал	2015-2020	Км далековада 20 KW, одговарајући број трафо станица 20/04 KW, км ниско напонске мреже
3.1.6. Мера: Унапређење пољопривредне инфраструктуре						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временск и оквир	Индикатори
3.1.6.1.	Ревитализација и одржавање атарских путева		Град Сремска Митровица	Локална самоуправа, Покрајина	2014-2020	Км ревитализованог атарског пута
3.1.6.2.	Реконструкција и одржавање постојеће каналске мреже		Град Сремска Митровица, ЈВП Воде Војводине, РРА Срем, АРРСМ	Локална самоуправа, Министарство, Покрајина, ЕУ фондови	2014-2020	Км реконструисане каналске мреже
3.1.6.3.	Ширење и комплетирање мелиорационих система, са проширењем могућности употребе за наводњавање		Град Сремска Митровица, ЈВП Воде Војводине, РРА Срем, АРРСМ	Локална самоуправа, Министарство, Покрајина, ЕУ фондови	2014-2020	Израђена студија потреба и изводљивости, км реконструисане каналске мреже

3.1.7. Мера: Унапређење гасификације руралног подручја						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
3.1.7.1.	Изградња гасовода средњег притиска и дистрибутивне мреже за сеоска насеља Кузмин и Мартинци		Град Сремска Митровица, ЈП Сремгас	Локална самоуправа, Министарство, Секретаријат, приватна лица	2014-2016	Км изграђене гасоводне мреже
3.1.7.2.	Изградња дистрибутивне гасне мреже за сеоска насеља Велики Радинци, Шуљам и Гргуревци		Град Сремска Митровица, ЈП Срем-гас	Локална самоуправа, Министарство, Секретаријат, приватна лица	2015-2017	Км изграђене гасоводне мреже
3.1.7.3.	Изградња дистрибутивне гасне мреже за сеоска насеља Чалма, Дивош и Стара Бингула		Град Сремска Митровица, ЈП Срем-гас	Локална самоуправа, Министарство, Секретаријат, приватна лица	2016-2018	Км изграђене гасоводне мреже
3.1.7.4.	Изградња гасовода средњег притиска за сеоска насеља Засавица I и II, Равње и Раденковић		Град Сремска Митровица, ЈП Срем-гас	Локална самоуправа, Министарство, Секретаријат, приватна лица	2017-2020	Км изграђене гасоводне мреже
3.1.7.5.	Изградња дистрибутивне мреже за Манђелос и Лежмиир		Град Сремска Митровица, ЈП Срем-гас	Локална самоуправа, Министарство, Секретаријат, приватна лица	2017-2020	Км изграђене гасоводне мреже

3.2. Специфичан циљ Уједначена здравствена услуга у руралном подручју						
3.2.1. Мера Унапређење здравствених услуга						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
3.2.1.1.	Одржавање постојећих сеоских амбуланти		Град Сремска Митровица, Дом здравља,	Локална самоуправа, Министарство, Покрајина, ЕУ фондови	2014-2020	Број објекат по години
3.2.1.2.	Успостављање услуге лекар специјалиста на селу		Град Сремска Митровица, Дом здравља, Завод за јавно здравље	Локална самоуправа, Министарство, Покрајина, ЕУ фондови	2014-2020	Број пружених услуга у сеоским подручјима
3.2.1.3.	Повећање апотекарских услуга у сеоским подручјима		Град Сремска Митровица, Централна апотека, приватни сектор	Локална самоуправа, Министарство, Покрајина, ЕУ фондови, приватни капитал	2015-2020	Број апотека по години
3.2.1.4.	Повећање приступачности, доступности и квалитета здравствене заштите за ромску популацију	Организовање едукације Рома и Ромкиња о правима на здравствену заштиту	Град Сремска Митровица, НВО сектор	Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Број едукованих Рома и Ромкиња у области права на здравствену заштиту
3.2.2. Мера Унапређење социјалне политике у руралном подручју						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временск и оквир	Индикатори
3.2.2.1.	Успостављање мреже која ће се бавити проблемима социјалне политике у руралном подручју	Систем 48 сати	Град Сремска Митровица, НВО сектор	Локална самоуправа, Министарство, Покрајина, ЕУ фондови	2015-2020	Успостављена мрежа
3.2.2.2.	Побољшање услова	1) Успостављање	Град Сремска	Локална самоуправа,		Број корисника

	живота социо-економски угрожених породица, Рома и маргинализованих група у руралном подручју	механизма за заштиту жена и деце од трговине људима и просјачења 2) Заштита жена од дискриминације	Митровица, Црвени крст, Завод за социјалну заштиту, НВО сектор	Министарство, Покрајина, ЕУ фондови	2014-2020	услуга програма, број процесуираних случајева дискриминације
		3) Израда и усвајање акционих планова за Роме	Град Сремска Митровица, АРРСМ, ЦЕУР	Локална самоуправа, Покрајина, ОЕБС	2014-2015	Број израђених и спроведених ЛАП-ова
		4) Набавка специјализованог превозног средства за особе са инвалидитетом 5) Формирање канцеларије за стара лица	Град Сремска Митровица, Црвени крст, Завод за социјалну заштиту, јавне институције, Центар за социјални рад	Локална самоуправа, Министарство, Покрајина, ЕУ фондови	2015-2020	Број набављених специјализованих возила, број корисника услуге превоза, Формирана канцеларија, број корисника канцеларије
3.2.2.3.	Унапређење социјалне инклузије угрожених категорија		Град Сремска Митровица, Црвени крст, Завод за социјалну заштиту, НВО сектор	Локална самоуправа, Министарство, Покрајина, ЕУ фондови	2014-2020	Број реализованих програма
3.2.2.4.	Развој социјалног предузетништва		Цивилни, јавни и приватни сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Број запослених особа маргинализованих група, особа са инвалидитетом, теже запошљивих особа, број

						отворених предузећа
3.2.2.5.	Подршка породицама особа са инвалидитетом		Центар за социјални рад, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Број корисника
3.2.2.6.	Подршка решењима на принципу унверзалног дизајна		Приватни и јавни сектор, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Број објеката на којима је примењен универзални дизајн
3.3. Специфични циљ: Развој људских ресурса						
3.3.1. Мера: Унапређење квалитета образовања						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
3.3.1.1.	Финансирање обнове сеоских школа		Град Сремска Митровица, школе	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Број обновљених школа
3.3.1.2.	Подршка неформалном образовању	ECDL обука- информатичко описмењавање руралног становништва	АРРСМ, НВО сектор, удружења жена	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Број обучених корисника, број сертификата, број реализованих програма
3.3.2. Мера: Подизање свести код жена и њихово укључивање у агробизнис						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
3.3.2.1.	Подстицање женског предузетништва		АРРСМ, НВО сектор, удружења жена	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Број обучених корисница

3.3.2.2.	Подржавање и подстицање женског задругарства		АРПСМ, НВО сектор, удружења жена	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Број обучених корисница, број основаних задруга
3.3.3. Мера: Повећање активизма код младих у руралном подручју						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
3.3.3.1.	Формирање омладинских клубова по селима		Канцеларија за младе, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Број формианих клубова
3.3.3.2.	Подизање свести код младих	1) Програм личног и социјалног развоја 2) Унапређење волонтерских програма 3) Програм толеранције и ненасиља 4)Ресоцијализација	Канцеларија за младе, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Број радионица, број учесника по радионицама
3.3.3.2.	Стимулисање младих за покретање сопственог бизниса	1) Обука за бизнис планирање 2) Менторинг за покретање сопственог бизниса 3) Програм бизнис инкубатора за младе предузетнике	Канцеларија за младе, РРА Срем, АРПСМ, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Број формианих клубова

3.3.4. Мера: Подизање техничко оперативних капацитета Агенције за рурални развој						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
3.3.4.1.	Формирање мреже пружалаца услуга у руралном развоју		АРПСМ, месне канцеларије, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, фондови	2014-2015	Формирана мрежа, повећан број корисника услуга агенције
3.3.4.2.	Унапређење оперативних капацитета Агенције	1)Диверсификација сета услуга Агенције	АРПСМ, месне канцеларије, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ и други фондови	2015-2018	Повећан број корисника и број обука, повећан број услуга
3.3.4.3.	Унапређење сета услуга Агенције	1) Проширење делатности Агенције у циљу стварања могућности за реализацију субвенција и подстицаја у пољопривреди	Град Сремска Митровица, АРПСМ	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ и други фондови	2015-2020	Проширена делатност Агенције
3.3.4.4.	Стална едукација чланова тима агенције у циљу побољшања њихових пројектних способности		АРПСМ, месне канцеларије, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ и други фондови	2014-2020	Број едукација, број обука, број написаних пројеката, број одобрених пројеката
3.3.4.5.	Сертификација квалитета услуга		АРПСМ, месне канцеларије, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ и други фондови	2014-2020	Број услуга, број сертификата

3.4. Специфични циљ: Развијање спортско-рекреативних активности на селу						
3.4.1. Мера: Ревитализација постојећих спортских терена у руралним подручјима						
3.4.2 Мера: Ревитализација спортских сала и игралишта у оквиру школа						
3.4.3 Мера: Припрема техничке документације за балон сале у руралним подручјима						
3.4.4 Мера: Изградња балон сала у руралним подручјима						
3.5. Специфични циљ: Подстицање коришћења обновљивих извора енергије и заштита животне средине						
3.5.1. Мера: Смањење и селекција отпада у руралним подручјима						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
3.5.1.1.	Санација и рекултивизација дивљих депонија		Град Сремска Митровиц, месне канцеларије, НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Број санираних депонија по години
3.5.1.2.	Раздвајање отпада и компостирање		ЈКП Комуналије, НВО сектор, школе, индивидуална домаћинства	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Количина радвојеног/прикупљеног отпада
3.5.1.3.	Повећање броја посуда за отпад у селима		ЈКП Комуналије, школе, НВО сектор, индивидуална домаћинства	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Број подељених посуда за развајање отпада по селу по години
3.5.1.4.	Решавање проблема анималног отпада		Град Сремска Митровица, ветеринарска инспекција	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2016-2020	Урађен техничко елаборат, изграђен објект за сакупљање анималног отпада

3.5.2. Мера: Подстицање коришћења обновљивих извора енергије						
Број	Програм	Потпрограм	Носиоци програма	Извори финансирања	Временски оквир	Индикатори
3.5.2.1.	Израда ЛЕАП-а		Град Сремска Митровица, јавни, приватни и цивилни сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Усвојен ЛЕАП
3.5.2.2.	Едукација становништва о значају обновљивих извора енергије		НВО сектор	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2014-2020	Број радионица, број ученика по радионици
3.5.2.3.	Детаљна процена потенцијала свих врста извора обновљиве енергије		Град Сремска Митровица	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2015-2020	Урађен елаборат о потенцијалу обновљивих извора енергије за територију Града Сремска Митровица
3.5.2.4.	Дефинисање локација за постројења за добијање енергије сунца, биомасе, ветра и геотермалних извора		Град Сремска Митровица	Локална самоуправа, Покрајина, Министарство, ЕУ фондови	2016-2020	Број дефинисаних локација по години
3.5.2.5.	Финансијска подршка изградњи капацитета за коришћење биомасе		Приватни сектор	Покрајина и Министарство	2016-2020	Број подржаних пројеката/год.

Анекс I

Закони, стратешки документи и планови коришћени приликом израде Стратегије руралног развоја Града Сремска Митровица

А. Закони, уредбе, правилници и одлуке

1. Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, („Службени гласник РС“, бр.10/2013)
2. Закон о туризму, („Службени гласник РС“, бр.36/2009, 88/2010, 93/2012)
3. Закон о здравственој заштити, („Сл. гласник РС“, бр. 107/2005, 72/2009-др. закон, 88/2010, 99/2010, 57/2011, 119/2012 и 45/2013-др. закон)
4. Закон о социјалној заштити, („Сл. гласник РС“, бр. 24/2011)
5. Уредба о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2014. години, („Службени гласник РС“, бр. 8/14 2014)
6. Правилник о стандардима за категоризацију угоститељских објеката за смештај, („Службени гласник РС“, бр.41/2010, 103/2010, 99/2012)
7. Одлука о правима грађана из области социјалне заштите на територији града Сремска Митровица, („Сл. лист Града Сремска Митровица“, бр. 17/2012 и 9/2013)
8. Одлука о правима у области примарне здравствене заштите на територији града Сремска Митровица, („Сл. лист Града Сремска Митровица“, бр. 2/2013)

Б. Стратешки документи и планови

1. Просторни план подручја посебне намене Националног парка "Фрушка Гора", ("Службени лист АПВ", број 16/04)
2. Просторни план подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Засавица“, („Службени гласник РС“, бр. 66/2011)
3. Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I реда бр. 21. Нови Сад – Рума – Шабац и државног пута I реда бр. 19 Шабац – Лозница, („Службени гласник РС“, бр. 40/2011)
4. Измене и допуне Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене транснационалног гасовода „Јужни ток“, (Службени гласник РС, број 98/2013)
5. Просторни план Општине Сремска Митровица до 2028, („Службени лист Града Сремска Митровица“, број 9/2009)
6. План генералне регулације Града Сремске Митровице, Лаћарка и Мачванске Митровице, („Службени лист Града Сремска Митровица“, број 11/2009)
7. План детаљне регулације радне зоне „Растик“ к.о. Дивош, Град Сремска Митровица, („Службени лист Града Сремска Митровица“, број 4/2013)
8. План детаљне регулације радне зоне „Пресека“ к.о. Ноћај, Град Сремска Митровица, („Службени лист Града Сремска Митровица“, број 2 /2012)
9. План детаљне регулације регионалне депоније комуналног отпада са центром за рециклажу у Сремској Митровици, („Службени лист Града Сремска Митровица“, број 1/2009)
10. Мастер план одрживог развоја Фрушке горе 2012-2022, (24. октобра 2011)
11. Стратегија локалног одрживог развоја Града Сремска Митровица 2010-2020, („Службени лист Града Сремска Митровица“, број 1/2010)

Анекс II

СРЕМ ФОЛК ФЕСТ

Међународни ревијални фестивал фолклора који се сваке године одржава од 9. до 12. августа. На Фестивалу учествују ансамбли из десетак земаља који за време Фестивала представљају фолклор земље из које долазе. Програми се реализују на отвореној сцени у амбијенту ископина старог римског града. Учесници имају могућност да се у слободно време упознају са градом, његовом околином, историјом и туристичком понудом. Циљ Фестивала је неговање и промовисање култура и традиција свих народа света песмом, игром, музиком и костимима.

ФЕСТИВАЛ ГУДАЧА

Фестивал гудача је културно догађање великог значаја у Сремској Митровици, који организује и остварује Музичка школа „Петар Кранчевић“ из Сремске Митровице. Јединствен у Војводини, Србији и на подручју западног Балкана, Фестивал пружа шансу младим уметницима основног и средњег музичког образовања да музицирањем опробају свој такмичарски дух и васпитно - образовно се усавршавају на покрајинском и републичком нивоу. Својим постојањем одржава континуитет основних, уметничких и педагошких идеја на којима су се развиле и реализовале Међуокружне смотре ученика виолине.

SM JAZZ BLUES SPRING FEST

Основан је 2006. године под покровитељством Града Сремска Митровица. Данас је препознатљив музички догађај и један од водећих културних догађаја у Сремској Митровици. Препознавање значаја који фестивал има, од стране званичних институција, даје прилику да се размишља о још бољим програмима. Захваљујући овом Фестивалу, који представља пресек најзначајнијих дешавања на музичкој сцени, Сремска Митровица има прилику да угости извођаче као што су: Васил Хациманов, Jazz Sens Quintet, The Gamblers, Влада Маричић - Romano Cubano Feat Louis, Јован Маљковић - Balkan Salsa Band и други.

КОЛО СРЕМА

Традиционална манифестација културно - спортског карактера, која дужи низ година промовише културне и друге вредности сремског краја. Манифестација се одржава у фрушкогорском селу Гргуревци у јуну месецу. На манифестацији се, поред смотре сремских фолклорних група, одржава котлићијада, дефиле фијакера, фрушкогорски етнобазар и ловачка шицара које имају за циљ промовисање потенцијала села.

НОЋ МУЗЕЈА

Културни догађај који заједно организују музеји и културне институције, током које музеји остају отворени до касно у ноћ. Циљ оваквог културног догађаја је упознавање појединаца са културним институцијама али и да се музеји и галерије представе на забавнији и неуобичајен начин.

У СЛАВУ ФРУШКОГОРСКОГ ВИНОГОРЈА - ПРОБУ У ЧАСТ

Манифестација се организује поводом 1780. година од рођења чувеног римског императора Марка Аурелија Проба. На месту где је овај римски император својом царском руком засадио први чокот лозе откривена је спомен - плоча и биста Маркуса Аурелиуса Пробуса. На тај начин ће овај део Срема бити сачуван од заборава.

ЗЛАТНИ ДАНИ ВИНА

Интернационална винска свечаност која се традиционално одржава у Царској палати Сирмијум, у част императора Марка Аурелија Проба. Свечаност се одржава на дан рођења императора Проба, и на тај дан виноградари улазе у винограде. Поред разноврсне понуде вина посетиоци имају прилику да се ближе упознају са културним наслеђем и стваралаштвом Митровице.

ФЕСТИВАЛ БЕСЕДНИШТВА

Са пропратним називом „SIRMIUM LUX VERBI – СИРМИЈУМ СВЕТЛОСТ РЕЧИ“, је манифестација међународног карактера која се одржава на отвореној сцени на једном од најлепших локалитета из античког периода Сирмијума. У ревијалном делу фестивала учествовали су наши најеминентнији глумци, врсни беседници. Министарство културе Републике Србије уврстило је Фестивал у Календар манифестација од републичког значења.

САБОР ВОЈВОДЕ СТОЈАНА ЧУПИЋА

Културна манифестација која се традиционално одржава у славу знаменитог војводе из Првог и Другог српског устанка Стојана Чупића, у организацији Завичајног друштва „Стојан Чупић“, уз подршку Месне заједнице и Града Сремска Митровица. У оквиру самог Сабора одржавају се: мачванска прела и посела, кулинарска такмичења у справљању старих мачванских јела, изложбе слика мачванских и других сликара, изложбе народне ношње из различитих српских крајева, витешких игара: надвлачење клипка, скок из места, бацање камена с рамена, прескок пања. Организовани су стручно - научни скупови о Змају од Ноћаја и његовим војводама уз проучавање историје, живота, обичаја, језика и културе овог дела Мачве.

ШТУКИЈАДА (април и новембар)

Манифестација спортско - рекреативног карактера у којој учествују такмичари из Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине. Лов штуке има посебну димензију у прелепом амбијенту Специјалног резервата природе Бара Засавица.

ДАН МАГАРИЦА (Засавица)

Дан магарица је привредно - туристичка манифестација која се одржава у Специјалном резервату природе Засавица код Визиторског центра. Манифестацију чини и светско такмичење у прављењу паприкаша од магарећег меса који посетиоци могу и да дегустирају, а догађај је употпуњен и промоцијом производа од магарећег млека.

ПОНИЈАДА (Чалма)

Понијада представља спортску, гастрономску и етнографску манифестацију праћену смотром дечијег фолклора, етнографске поставке удружења жена, уз целодневно дружење малишана са пони коњићима које је својеврсна атракција у овим крајевима.

КОТЛИЋИЈАДА „ВАРЈАЧОМ У ЕВРОПУ“

Одржава се у Засавици I као једна од планираних манифестација која је учвршћена у календар приредби туристичке организације Србије. Циљ манифестације је развој туризма у својој средини, искоришћење потенцијала своје заједнице природну лепоту баре Засавица у склопу Специјалног резервата природе „Засавица“. Током целодневног одржавања манифестације посетиоци могу да уживају у гастрономским специјалитетима овог краја.

ДАНИ МАНГУЛИЦЕ

Природно – туристичка манифестација која се одржава једном годишње у децембру месецу, у организацији Специјалног резервата природе Засавице код Визиторског центра. Током манифестације одржава се светско такмичење у прављењу паприкаша од магарећег меса који ће посетиоци моћи да дегустирају. Осим дегустације пружа им се могућност куповине свежег меса, чварака и прерађевина од мангулице, а за крај ту су незаобилазни колачи – салчићи.

СРЕМСКИ САЈАМ СВИЊА И ПОЉОПРИВРЕДЕ

Сајам се одржава једном годишње у септембру месецу, у Кузмину, у организацији Удружења одгајивача свиња „Граничар из Кузмина“, удружења сточара КЛАСТЕР „ТРИ Е КУ“ и месне заједнице Кузмин. Поред изложбе свиња и представљања произвођача сточне хране, опреме и механизације, уприличена је додела награда и признања најуспешнијим одгајивачима. Посетиоци сајма имали су прилику да се упознају са рукотворинама кузминског Удружења жена „Дика“ али и многих гостујућих удружења.

БОСТАНИЈАДА

Привредно - туристичка манифестација која се одржава у сремском селу Шашинци. Почетак манифестације се обележава пуцњем бича и клепетушом. Централни део је проглашење најтеже дуње и лубенице, такмичење у пуцању бичем, брзом једењу лубенице. Традиционално се одржава и изложба рукотворина домаће радиности и колача справљених по старим рецептима.

ЈЕСЕЊИ МЕЂУНАРОДНИ ПОЉОПРИВРЕДНИ САЈАМ

Одржава се на Спортском аеродрому Велики Радинци у организацији Панонија - Аграр ММ д.о.о., Аеро клуб Сремска Митровица и Туристичка организација Града Сремска Митровица уз генерално покровитељство Града Сремска Митровица. Један од мотива за одржавање пољопривредног сајма је праћење трендова у свету где је све чешћа пракса непосредног и директног контакта са индивидуалним произвођачима. На сајму су

присутни излагачи пољопривредне механизације, произвођачи семенске робе, хемијских производа за заштиту биља, сточне хране, воћа и поврћа, пчелара.

МОТО СУСРЕТ

Спортска манифестација која се одржава са циљем афирмације и развоја мотоциклизма. Манифестација је праћена дефилеом мотоциклиста кроз центар као и низом такмичарских дисциплина.

САВСКА РЕГАТА

Традиционална Савска регата у организацији Мотонаутички клуб „Сава“. Обухвата сплаварење по реци Сави, као и низ гастрономских такмичења која се одржавају током трајања регате.

ШТРУДЕЛ ФЕСТ

Гастрономска манифестација у организацији немачког културног центра „Гете“ из Сремске Митровице, а суорганизатори су Библиотека Глигорије Возаровић и Центар за културу „Сирмијумарт“. Такмичарског је карактера, где се дегустира и награђује најбоља штрудла фестивала.

ВОЈВОЂАНСКА КУЈНИЦА НА ШОРУ

Етно манифестација настала као плод сарадње Месне заједнице Лаћарак и неколико удружења жена из Лаћарка. Манифестација окупља ствараоце народних рукотворина, чланове културно уметничких друштава, удружење жена и етно радионице који заједничким наступом представљају аутентичност војвођанске регије. Посетиоци поред вожње фијакером уз сремске тамбураше могу да дегустирају храну и пиће и дају оцене на основу којих се деле награде.

МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ ПОЕЗИЈЕ МЛАДИХ ПЕСНИКА „МАШТА И СНОВИ“

Најмлађи фестивал града Сремска Митровица који се одржава у организацији Центра за културу „Сирмијумарт“ у мају месецу. Од 2014. године најмлађи Фестивал града Сремска Митровица носи назив „Машта и снови“. Циљ фестивала је подстицање на литерарно стваралаштво и креативност, развој индивидуалности и самосталности, учешће младих у друштвено - културном животу. Град Сремска Митровица оваквом начину афирмације младих стваралаца поклања велику пажњу и љубав.

ФЕСТИВАЛ ПИЈАНИЗМА

Одржава се у организацији Музичке школе у марту сваке године. Фестивал се сврстава у ред значајних манифестација од великог значаја за културни развој града, асимилацију ученика - пијаниста и подстицај даљем уметничком развоју сваког појединца, активног и пасивног љубитеља уметничке музике.

ФЕСТИВАЛ ТАМБУРАШКЕ МУЗИКЕ ОМЛАДИНСКИХ ОРКЕСТАРА „МЛАДЕ ЖИЦЕ“

Одржава се у организацији Центра за културу „Сирмијумарт“. Фестивал обједињује све музичке и сценске активности нашег града, с циљем неговања аматеризма и афирмације младих уметника за већ помало заборављени звук тамбуре.

„ВИВКОВИЗИЈА“ - фестивал детета

Музичко – сценска манифестација деце предшколског узраста са активним учешћем деце основношколског узраста код којих се развија креативно - стваралачки процес. Циљ манифестације је промоција уметничких вредности, квалитетног васпитног, образовног и културног рада са децом, са акцентом на развијање свести за самостално стварање.

ГИТАРИЈАДА „САВСТОК“

Манифестација којом се, већ по традицији, завршава Митровачко Културно лето. Манифестација се одржава на кошаркашком игралишту на градској плажи у организацији Центра за културу „Сирмијумарт“.

Анекс III

Чланова координационог тима

Координатор пројекта:

1. Данијела Међедовић

Консултант - фацилитатор:

1. Марко Цвијановић - НВО Агромрежа

Консултанти на пројекту:

1. Сања Ступар - Регионална развојна агенција Срем
2. Тања Мијајловић - Регионална развојна агенција Срем

Асистенти на пројекту:

1. Марина Максимовић - Агенција за рурални развој Града Сремска Митровица
2. Јелена Милованчевић - Агенција за рурални развој Града Сремска Митровица
3. Драгана Михајловић - Агенција за рурални развој Града Сремска Митровица
4. Марија Јандрић - Агенција за рурални развој Града Сремска Митровица

Списак чланова радних група

Пољопривреда:

1. Бошко Николић - Градско веће
2. Бранислав Јаношевић - Удружење Сремски кулен
3. Владимир Настовић - Градска управа за пољопривреду
4. Горан Станковић - Храна продукт доо
5. Горан Чекеринац - НВО Агромрежа
6. Данијела Међедовић - Агенција за рурални развој Града Сремска Митровица
7. Жељко Граовац - Пољопривредна стручна служба
8. Златко Начев - Градско веће
9. Илија Беара - Удружење воћара, Манђелос
10. Јелена Радаковић - Агротим плус доо
11. Лаза Смиљанић - Удружење овчара и козара „Sirmium“
12. Миленко Весковић - Удружење пчелара Фрушка гора
13. Петар Тирић - Удружење сточар Срем, Бешеново
14. Радосав Панић - Градско веће

Туризам:

1. Александар Чупић - Етно здање „Змај од Ноћаја“ Мачванска Митровица
2. Андреј Шпановић - Центар за културу „Sirmiumart“
3. Бојана Живковић Сантрач - Туристичка организација Града Сремска Митровица
4. Душанка Станковић - Завод за заштиту споменика културе
5. Љиљана Јосић - Европски покрет у Србији
6. Марија Вуруна - Градско веће
7. Милка Петковић Бјелица - Етно кућа „Мајка Ангелина“ Гргуревци
8. Милорад Милошевић – „Панонија аграр ММ“

9. Мирјана Вашут - ЈП „Дирекција за изградњу града“
10. Никола Никшић - Кластер „Свети Димитрије“
11. Слађана Стојковић - Туристичка организација Града Сремска Митровица
12. Слободан Симић - Покрет горана
13. Слободан Чикић - Сеоско туристичко домаћинство „Чикић“

Инфраструктура:

1. Љубомир Субашић - ЈП „Срем-гас“
2. Саша Бугација - ЈКП „Водовод“
3. Светлана Радосављевић - ЈП „Дирекција за изградњу Града Сремска Митровица“
4. Славко Јонић - Градска управа за урбанизам, комуналне и инспекцијске послове

Социјална политика:

1. Иван Цингели - Градска управа за здравствену, социјалну и заштиту животне средине
2. Јелена Стојиновић - Центар за социјални рад „Сава“
3. Маја Шојић - Удружење СМ ОМЛАДИНСКИ ЦЕНТАР
4. Наташа Новаковић - Канцеларија за младе
5. Радован Кекић - Општинско удружење за помоћ особама са Даун синдромом Сремска Митровица
6. Ружица Гаруновић - Удружење ЦДП Сремског округа
7. Слађана Теодоровић - Центар за економско унапређење Рома